Anul III Nr. 6

4 pagini

Redactor responsabil:
HORAȚIU IONESCU

Duminică 6 Februarie 1944

Glasul NISTRULUI

„Pe ea – adică Țara noastră – vă rog să continuați a o servi, prin și alături de mine, cu lumina competenței și cu toată căldura sufletelor Dvs., conduși cu toții de deviza că, ceea ce este al Țării și al nostru, al Țării este.

(Gen. Potopeanu către colaboratorii săi)

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
PRESA GUVERNĂMÂNTULUI

APARE SĂPTĂMÂNAL

Odesa – Piața Adolf Hitler Nr. 1
Telefon Nr. 41, 46 și 47

ANTONESCU

Mareșal al României și Comandant de Căpetenie al Armatei

Văzând ordonanțele Nr. 1 din 19 August 1941 și Nr. 4 din 17 Octombrie 1941 date la Marele Cartier General al Armatei;

Având în vedere nevoile apărării naționale și considerând zona de operațiuni militare, care cere ca în teritoriul ocupat dintre Bug și Nistru chestiunile de ordin operativ și măsurile administrative și de siguranță să fie supuse unui singur comandament,

ORDONĂM:

Art. 1. Domnul General de Divizie Gheorghe Potopeanu, este învestit cu depline puteri pentru conducerea și coordonarea întregei administrațiuni din teritoriul ocupat între Nistru și Bug, precum și a tuturor serviciilor administrative, unităților economice, exploatărilor și întreprinderilor de orice fel, pendinte de acea administrațiune.

Art. 2. Domnul General de Divizie Gheorghe Potopeanu va putea lua prin ordonanțe orice măsuri socotite necesare pentru buna administrație și siguranța teritoriului. Va lucra în comun acord, conform dispozițiunilor mele, cu Comandantul Militar local.

Art. 3. Funcțiunea de Guvernator civil de pe lângă Comandamentul de Căpetenie al Armatei din teritoriul ocupat dintre Nistru și Bug, încetează pe data prezentei ordonanțe.

Dată în București la 29 Ianuarie 1944

ANTONESCU
Mareșal al României și Comandant de Căpetenie al Armatei

SOLEMNITATEA INSTALĂRII NOULUI CONDUCĂTOR AL PROVINCIEI DINTRE NISTRU ȘI BUG

Primirea în gara Odesa. - La Palatul Voronțov. - Asistența, cuvântările

Postul de Guvernator civil al Transnistriei desființându-se, după cum se vede din Ordonanța semnată de Domnul Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului Român, se hotărăște trecerea administrației Transnistriei în mâinele autorităților militare, în fruntea căreia a fost numit Domnul General de Divizie Gh. Potopeanu. Aceasta, în urma situației militare actuale, care face necesară o unitate de conducere și coordonare administrativă în provincia dintre Nistru și Bug.

Sosirea Domnului General Gh. Potopeanu

In ziua de 1 Februarie a. c., la orele 17, a sosit cu un tren special în gara Odesa, Domnul General de Divizie Gh. Potopeanu, însoțit de D-nii: Colonel Popovici, maior Vasiliu, maior Ionescu și D. Stănescu.

Domnia-Sa, a fost primit de către Domnul Secretar General Em. Cercavschi, General Trincu A. și General Stoenescu, Inspector general al Jandarmeriei Colonel Iliescu, primarul general al Odesei Dl. Gherman Pântea, de față fiind directorii din Guvernământ și prefecții județelor.

Dl. Secretar General Em. Cercavschi a urat bun sosit Domnului General Potopeanu, iar Dl. Primar al Odesei, Gh. Pântea l-a primit cu pâine și sare.

Dl. Secretar General Em. Cercavschi a prezentat noului conducător al provinciei dintre Nistru și Bug pe directorii și prefecții, după care Domnul General Potopeanu și suita s'a îndreptat spre reședința Guvernamentală.

Solemnitatea instalării noului Conducător al provinciei dintre Nistru și Bug la Palatul Voronțov

A doua zi, la orele 12, s'a desfășurat la palatul administrativ solemnitatea instalării Domnului General Gh. Potopeanu în noua Domniei-Sale însărcinare.

Asistența

Erau prezenți D-nii: General de Divizie A. Trincu; Secretar General Em. Cercavschi; General Audep, reprezentantul Armatei Germane; Consul General al marelui Reich, Stephany; Oberführer Hoffmayer; General Stoenescu; Primarul general al Odesei Gherman Pântea; D-na Consul Stephany; D-na General Stoenescu; D-na Alexandrina Cantacuzino; D-na Lucia Pântea; D-na Irina Burnaia; Inspectorul Jandarmeriei, Colonel Iliescu; Prefectul Județului, Colonel Matei Velcescu; Prefectul Poliției Lt.-Col. Mitric; Colonel Popovici; Maior Vasiliu; Maior Ionescu și Stănescu.

D-nii Mihai Rotaru, directorul Administrației și Personalului; O. Verenca, director de Cabinet; Inginer N. Codreanu; directorul CFRT; Petre Niculescu, directorul Sanătății; profesor Traian Herseni, directorul Culturii; Inginer Al. Murtaza, directorul Agriculturii; Inginer Al Fotiade, directorul Industriei; Aurel Râmniceanu, directorul Finanțelor, arhitect Minescu, directorul construcțiilor; Inginer Vinogradschi, directorul Industriei Alimentare; N. V. Stoica, directorul Comerțului Interior; M. Popescu, directorul P.T.T.; Inginer Dorin Popescu, directorul Portului Odesa; Inginer Andrei C., directorul Economiei; Inginer Ciubuc, directorul Monopolurilor; Inginer C. Dragomir, directorul Horticulturii; Inginer Ivan, directorul Geniului Rural; Inginer Madenovici, directorul Drumurilor; V. Badea, directorul Băncii Transnistriei; Medvețchi, directorul Justiției; C. Popescu, directorul Alcoolului; Inginer Andrei, directorul Pădurilor și V. Chiurăscu, E. Stiliciu și Vidrașcu, primarii de sectoare ai Municipiului Odesa.

Domnii Prefecți: Colonel Popescu Corbu; Colonel Pompiliu Georgescu; Colonel Bolintineanu; Colonel Matei Velcescu; Lt. Col. Popescu; Colonel Voloncă Poiană Năsturaș; Colonel Loghin; Colonel Nica Vasile; Colonel Leonida Pop; Colonel Gheorghiade și C. Vâlcu.

Domnii: Inginer I. Malmaș, administratorul Pescăriilor; Cosma, subdirectorul Muncii, subdirectorul personalului Mactu; subdirectorul finanțelor Paul Nichel; Consilier Țabrea, subdirectorul propagandei Simion Pamfil; subdirectorul Industriei Inginer Bele; Nelu Georgescu, șeful Siguranței; Aurelian Verenca, subdirectorul Comerțului Interior, Movileanu, Romulus Pop; subdirectorul Economiei Constantinescu-Vedea; arhitect Ioniță; Pilot șef C. Negoiță; magistrat Ghirea; Profesor Rantea; Moisev, etc.

***

După intrarea în sala de consiliu a D-lor General Gh. Potopeanu, Profesor G. Alexianu, Dl M. Rotaru, directorul administrației, a dat citire ordonanței de numire în noul post a Domnului General Gh. Potopeanu și scrisoarei de mulțumire adresată de Domnul Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, Domnului Profesor G. Alexianu, cărora le facem loc în altă parte a ziarului.

Cuvântarea D-lui Prof. Universitar Gh. Alexianu

Prin actul ce s'a cetit azi, o pagină din istorie se închide. Administrația civilă a Transnistriei, dată fiind situația războiului și nevoile Comandamentului Unic încetează. Un comandant militar va prelua sarcina administrării militare a provinciei.

In clipa aceasta, gândul meu se întoarce spre trecut, spre ceasurile trăite acum doi ani și jumătate la Tighina.

La 19 August 1941, la Cartierul general al Armatei, sunt primit în căsuța modestă și improvizat mobilată, de generalul Ion Antonescu Conducătorul Statului și Comandantul de Căpetenie al Armatei.

Cu aerul sever și hotărât începe să-mi vorbească de provincia dintre Nistru și Bug, de misiunea încredințată țării noastre, de condițiile în care trebuie să facem administrația.

Iată-mă Guvernator al provinciei dintre Nistru și Bug.

Mă prezint îndată generalului Ioanițiu, Comandantul Marelui Cartier General și generalului Hauffe, atașat pe lângă Comandantul de Căpetenie al Armatei spre a face legătura dintre armata română și germană.

Trebuie să plec la noul post, dar nu am niciun mijloc de transport. Drumul era greu și mijloacele de transport nu sosiseră din țară. Și n'avea mijloace de transport nici colonelul Broșteanu, numit de curând inspector al jandarmeriei în această provincie și care venise la Tighina să mă întâmpine.

(continuare în pag. 4)

Scrisoarea Mareșalului Conducător adresată D-lui Prof. G. Alexianu

DOMNULE ALEXIANU,

Dată fiind situația militară actuală, care face ca zona de operații militare să se confunde cu teritoriul administrativ al Transnistriei, interesele generale cer ca situația Guvernământului Civil pe care l-am instituit acolo, sub conducerea Domniei-Voastre, să fie reexaminată.

Problemele ce se pun acolo necesitând soluțiuni și metode de execuție rapide, este nevoie de un Comandament unic sub comandă militară".

Hotărând această trecere a autorității și administrației civile a Transnistriei în mâini militare, îmi întorc privirea spre tot ce ați realizat bun și temeinic în timpul administrației Domniei-Voastre în acest teritoriu, unde ați ridicat din ruină o provincie înfloritoare și ați făcut dovada capacității de organizare și conducere a spiritului românesc.

Nu uit nici sprijinul pe care Transnistria l-a dat economiei naționale sub conducerea Domniei-Voastre, în cele mai grele încercări prin care a trecut Statul, pentru care vă aduc cele mai vii mulțumiri.

Primiți, vă rog, Domnule Alexianu, asigurarea considerațiunii mele.

ss. ANTONESCU
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului

Discursul Domnului G-ral Gh. Potopeanu

Ordonanța No. 1 din 29 Ianuarie 1944, a Domnului Mareșal Conducător, pe care ați auzit-o, este atât de clară și precisă, iar expunerea Domnului Guvernator atât de cuprinzătoare și luminoasă încât, pentru a nu cădea în greșeala de a le micșora efectul și valoarea, îmi rămâne mie, să adaog numai câteva cuvinte, foarte puține la număr, ceea ce îmi va servi, de altfel, să maschez și una din slăbiciunile mele:

DOMNILOR,

In compartimentul de Sud al frontului de Răsărit, vreau să zic, între mlaștinele Pripetului și Marea Neagră, O.K.V. a imprimat, precum știți, în ultimul semestru, operațiunilor militare, un caracter de continuă devenire, care a apropiat, pentru moment, atât de mult câmpurile de bătălie, pe teritoriul efectuat administrațiunei române, încât, centralizarea măsurilor administrative și acelora de siguranță militară s'a impus dela sine.

Numai așa, vă rog, să vă explicați schimbarea – oarecum intempestivă – a caracterului administrației române, dintre Nistru și Bug – schimbare, căreia a trebuit, din nenorocire să i se sacrifice una din primele condițiuni ale progresului: *continuitate*.

Această administrație va avea de acum înainte – precum ați putut deduce din Ordonanța Domnului Mareșal – un caracter eminent militar. De azi înainte, în locul Guvernământului Civil, vom avea, – precum ați auzit – în teritoriul dintre Nistru și Bug, o administrație militară, al cărei titular nu va mai purta titlul de Guvernator, ci numai acela de General.

DOMNILOR,

Am cinstea să fi colaborat în cariera mea, de mult și în repetate rânduri, cu Domnul Mareșal Antonescu. Știu după câte verificări se hotărăște să aducă laude cuiva.

Imi dau, deci, perfect de bine seama ce valoare și ce semnificație are citarea pe Națiune a Domnului Guvernator și a Guvernământului Transnistriei.

Imi dau, pe de altă parte, tot așa de bine seama, ce obligațiuni suplimentare nasc de aci, pentru mine.

Și nu pot spera să le fac față decât scontând devotamentul Domniilor Voastre, viitorii mei colaboratori.

Acest devotament a fost – o știu bine – potențat de afecțiunea ce ați purtat fostului Dvs. șef; la oameni de valoarea Dvs. el trebue să fi avut, însă rădăcina lui cea mai profundă, nu în devotamentul către o persoană, ci în devotamentul pentru cauza pe care ați servit-o.

Pe deasupra persoanelor, aceasta cauză rămâne.

Pe ea – adică Țara noastră – vă rog să continuați a o servi, prin și alături de mine, cu lumina competenței și cu toată căldura sufletelor Dvs., conduși cu toții de deviza că, ceea ce este al Țării și al nostru, al Țării este.

Cuvântarea D-lui Secretar General

După victorioasa înaintare a armatelor aliate germane și române, provincia între Nistru și Bug care pe timpul domniei lui Duca-Vodă făcuse parte din Moldova, și care în cursul acestui război a fost stropită cu sânge românesc, ni-a fost cedată nouă în baza scrisorii Führerului către Conducătorul Statului Antonescu din 14 August 1941 încheindu-se la Tighina o convenție între reprezentantul Fuehrerului și delegatul Conducătorului Statului, convenție care stabilește modul de asigurare, de administrație și de exploatare a Transnistriei. La 19 August 1941 s'a dat dela Cartierul General Decretul No. 1 prin care Dl Prof. Gh. Alexianu a fost numit Guvernator învestit cu depline puteri exercitând acest mandat exclusiv numai în numele Conducătorului Statului și Comandantului Suprem al Armatei Mareșal ION ANTONESCU.

Ar trebui să vă răpesc prea mult timp dacă aș încerca să fac o dare de seamă de înfăptuirile realizate de Guvernatorul Alexianu în Transnistria. Despre acestea s'au documentat nu numai acei cari veniră din țară au avut prilej să le vază la fața locului ci și streinii cari au pelerinat încoace pentru a cunoaște Transnistria, care era socotită drept o țară a basmelor. Prin ziarele și revistele germane a apărut o ...tură în reagă și Conducătorul Statului Dl Mareșal Antonescu, făcând o călătorie de inspecție timp de o săptămână prin Transnistria, nu a găsit destule cuvinte de apreciere și de recunoștință pentru realizările făcute în Transnistria, cuvinte cari au culminat în afirmațiunea „Eu sunt mândru că am avut fericita inspirație de a-l numi pe Dl Alexianu Guvernator al acestei provincii". Iar mie personal într'o discuție avută cu mine mi-a spus textual: da, am văzut numai lucruri frumoase prin județele în care am fost și i-am spus și Guvernatorului din Basarabia să vină cu toți prefecții încoace și să învețe cum trebue să se facă administrația românească.

Nu există mai mare satisfacție decât conștiința datoriei împlinite. Și aceasta sunt sigur o au toți „băieții" d-lui Prof. Gh. Alexianu cari cu devotament cu dragoste și în mod neprecupețit l-au secondat și l-au ajutat ... gândul ca și ... socotesc ... am fost de... ...escu-Corbu d-lui Prof. ... țării un ...

Domnul General de Divizie Gh. Potopeanu rostindu-și cuvântul

CRONICA RAZBOIULUI

de Mircea Gregorian

In actuala săptămână, sovieticii au dat diferite atacuri în multe sectoare de pe frontul de Răsărit, schimbând mereu pozițiile de luptă.

In ultimele zile, focarul luptelor s'a strâns în regiunile următoare: la Novogorod-Volinsky, Kirovograd, Cercassi, Bieleje-Țerkow, Dniepropetrowsk și la capul de pod Nicopol.

In sectorul septemtrional, trupele germane își mențin liniile până la Oranienbaum. Obiectivele sovietice țind către Staraia-Russa și Luga.

In acest sector, formațiunile germane opun o rezistență îndârjită reușind să-și mențină liniile la Vest de Nowosokolniki.

Intre râurile Berezina și Pripet, trupele germane au întreprins o acțiune de curățire care s'a desfășurat cu succes, pătrunzând adânc în liniile sovietice.

In ultimele zile, sovieticii au reluat atacurile la N. V. de Vitebsk și V. de Nevel, dar fără nici un rezultat.

Intre Vinița și Hristinovka, trupele germane au continuat ofensiva, reușind să ocupe mai multe localități, recunoscute chiar de comunicatul sovietic din 30 Ianuarie a. c.

La N. V. de Kirovograd s'au dat din nou lupte înverșunate. In urma din aceste lupte, un grup blindat german a pătruns adânc într'o coloană sovietică care se afla în deplasare.

Mai toate atacurile sovietice dela Kirovograd au fost nimicite.

In regiunea dela sud-vest de Cercasi și la sud-est de Bieleje-Țerkov, sovieticii au încercat noi manevre de învăluire care au fost anihilate prin contra-atacurile germane.

In cursul operațiunilor germane din regiunea Pogrebișce a fost distrus în întregime un întreg grup sovietic care se afla încercuit de mai multe zile.

Rezultatul acestei ofensive germane s'a scontat cu cifre impresionante. Astfel, au fost scoase din luptă nu mai puțin de 12 divizii de infanterie, mai multe brigăzi de blindate, 6300 prizonieri și peste 10.000 de morți. Peste 700 de care blindate și tunuri de asalt, 213 obuziere, 468 tunuri antiaeriene și 300 de mijloace de luptă motorizate, precum și o cantitate imensă de material de război, au fost distruse sau capturate.

In această acțiune s'a întreprins cu trupe terestre și formațiuni germane înarmate de S.S., puse sub comanda generalului de tancuri Huber.

La capul de pod Nicopol și la Sud-Est de Dniepropetrowsk, au fost respinse toate atacurile de străpungere ale sovieticilor.

Germanii într'o singură zi au distrus 61 blindate.

In general toate atacurile bolșevice au fost zădărnicite sau nimicite grație intervenției hotărâte a tuturor armelor germane, care în multe cazuri, prin lupte corp la corp, au trecut și la ofensivă.

***

De câtăva vreme, frontul din Italia este urmărit cu viu interes, deși luptele n'au amploarea celor din Răsărit.

Progresiunea atacului anglo-american în regiunea Nettuno n'a progresat decât cu 24 km. în partea de nord a orașului și cu 18 km. în partea sudică spre regiunea Anzia.

Toate atacurile anglo-americane au fost respinse prin lupte grele.

Pe frontul principal, în regiunea Minturn-Castelfacte, armata 5-a americană a dat slabe atacuri, încât luptele au mai mult un caracter local.

La Cassino se dau lupte grele pentru cucerirea înălțimilor. Trupele germane au reușit să recâștige Monte Jugo, pe care îl pierduse cu câteva zile mai înainte.

In sectorul armatei a 8-a britanică au avut loc numai operațiuni de recunoaștere.

Faurul Transnistriei

HORAȚIU IONESCU

POEMUL MARELUI MIT

Hei, suflete'n marea cetate a nopții,
cresc lujeri de albă lumină și'n vis,
poemele noastre spre cerul deschis,
descântă'n imensul din purpura bolții...

Și gândul luceafăr prin magice ape,
arzând ca o mare de flăcări în vânt,
vezi, uite'n tenebra himeră de cânt,
se stinge sub cortul de umezi pleoape.

Tu lasă-l în alba visare să sune,
cu îngerii nopții la Marele Mit,
mâine când codrii din'naltul zenit,
vor umple tăcerea cu vuet de strune...

Atuncea din lina plutire de plaur
suind spre văpaia de astre din greu,
voiu arde cangrena iubirii și'n eu,
he[illegible] vor trece'n hlamide de aur...

GEORGE MOROȘANU

DE MÂNĂ CU VREMEA

Fiorii destrămărilor pătrund
în mine, în copaci și în noroi.
Mi-i teamă să-mi întorn privirile' napoi
sub ceru-acesta 'nlăcrămat și scund.

Adânc suna-vor galbenele foi
și alte drumuri se vor pierde'n fund;
prin ceața 'n care astăzi mă cufund,
s'or prăbuși 'n tristețe alte ploi.

În preajma nopții reci și fumurii,
ia mâna peste plumbul zării, dă-mi!
Cu tine rătăcind prin veșnicii,

voiu cugeta la neîntoarse vămi,
ci nesfârșite mări de simfonii
vor nărui tăcerile asupră-mi.

V. TOPOR

TRUBADURII

Au coborât să doarmă în criptele legendei
Cu cântecele arse, în candeli de povești..
Dar visele și dorul - ce întristau domnițe
Mai vor să vină noaptea - fantoșe, la ferești.

Și-au spânzurat ghitarele'n perete
Iar glasurile'n urne de amintiri le-au strâns
Să nu trezească nimeni cu-aceleași cantonete
Înflorări de noapte și aurori de plâns.

Din strunele bolnave de patime-senine
Se'nvolburau-liane de sunete fierbinți
Când vesmântați truverii, de lună'n pelerine
Cerșeau cântând o floare-cu aere de prinți.

Au coborât să doarmă în cărțile cu basme
Ce scriu de trubadurii cu glasul de povești
În visele-i himere-trezite'n nopți de veghe
O fată așteaptă încă, legende la ferești.

Varia

PSEUDO-ȚINȚAR

— Cafeneaua ultravioletelor —

Un bătrân, poate cel mai bătrân din tot portul, înalt și sărac îmbrăcat, venea zilnic să se îmbăieze și să se bronzeze apoi pe terasa unei mici cafenele, de lângă stânci, sub ultimele ultraviolete solare.

Când el apărea tremurând, cu nasul palid ca lutul, cu ochelarii scufundați în pleoapele adânci, mingi de mărgean înspăimântate săreau de pe masa biliardului, după soare spre cealaltă parte a mării.

Cine era? După hainele de pe mal, pictate cu forma unui schelet de verde fosfor (n'avea desigur altele), era un biet iluzionist de circ...

Bătrânul amurgului întârzia neînchisindu-se de hărmălaia trivială a băețașilor-pescari-ce se scăldau și ei tot spre seară, după sfârșitul muncii... Peștișorii recoltați de dânșii, sângerau strânși în ciorchini și ancorați în ochiuri de val ca să stea vii și proaspeți până'n seară.

Acești guvizi, fii adevărați ai azurului, după ce admiraseră la amiază asprele mâini ale precocilor pescari, acceptară cu multă silă, încă o baie în nemărginirea mătăsoasă.

În agonie, avură curajul de a lovi sfidători cu cozile lor femurele ciudatului amic al mării.

Liniștit necunoscutul își petrecea, după baia de cer și apă, cravata care odată cu fumul țigării ce aprinsese tacticos, lua un ton verziu de cometă inutilă.

Aici toți cari-au existat se schimbau fără'ncetare ca și echipele de clienți punctuali ai acestei adevărate cafenele a ultravioletelor de zi și de noapte...

Moartea însăși devenită maniacă a localului țărmurean și tot mai puțin a mării infinite, coborîse mai lângă viață riscând să fie umilită de aceasta pentru stearpa îmbăiere în azur.

de SYMSTOL

-- Din agenda unui poet --

Era atunci în templul sufletului meu lumină ca în noaptea când bolțile astrale își deschid ușile fluviilor de aur.

Tăcerea ce mă'nconjura îmi părea un necuprins din care nici heruvii nu ar fi putut pe aripile lor să mă scoată și apoi în pulberea stelelor să mă poarte dincolo de vis.

În acele clipe, pașii ei păreau ecoul unui trecut ce din ruina atâtor amintiri nu mai reînvia.

Lumea nouă ce o vedeam în ea și despre care mi-a vorbit ca omul eului meu, încet, încet începu să piară în aceeași banalitate a vieții, cu aceleași năzuinți spre viitorul matern...

A fost o clipită iluzia că ar putea aparține această ființă unei sfere pe care imaginea mea a creat-o dincolo de realitate.

Timpul și-a depănat orele așa de repede încât lăstunii cântului meu au început să rătăcească ca într'o noapte de infern, scuturându-și aripile în întunerecul fără de margini, ca și ea din gene crinii unui regret..

Am rămas privind în noapte coloanele unui templu unde harfele abia își mai vuesc sonatele târziului.

O vedeam din ce în ce mai aprinsă de patima de a-și creea în viață drumul obișnuit și de a deveni ceea ce gândul meu nu a putut în ultima fază a vieții să mai înțeleagă.

Cineva parcă mă lovise în imateriala ființă și din străfundul templului meu în acele clipe a înflorit elegia reîntoarcerii la singurătate, la liniștea mea de toate zilele.

A doua zi am însemnat în agenda mea următoarele:

Urăsc searbăda formă a cărnii. Te urăsc fiindcă nu ești decât o sălbatecă iluzie a geniului meu și care cândva, într'un cânt ai vibrat spre sfârșit, ceea ce mintea mea niciodată nu și-ar fi imaginat.

Templul tău e acum altarul pe lespedea căreia se va prosterna omul visului tău.

Nu am să mai încerc să te rechem în sensibilitatea trăirilor crescute la țărmul anilor mei ca un nufăr peste care cortul pleoapelor mele a nins rubine de lumină.

Rămâi dincolo de vis în ștearsa iluzie a vieții...

Am întors fila agendei și pe imaculata pagină încă mai rămăsese scris:

Tot o urăsc și din oră, în oră, ea începe să dispară așa cum a bătut cândva la poarta sufletului meu.

GEORGE PLAUR

REVISTA REVISTELOR

NUMĂRUL PE IANUARIE al substanțialei și compactei reviste ieșene „Cetatea Moldovei", aduce acelaș bogat și variat material de literatură, poezie și critică, cu care de altfel ne-a obișnuit încă dela început, directorul publicației, profesorul Gh. A. Cuza.

Prima pagină a acestui număr, se deschide cu actul III din „Armașul lui Ștefan", piesă în versuri, în ca e poetul Gh. A. Cuza ne redă cu o prospețime de vers și cu un suflu dramatic rar întâlnit, o pagină din gloriosul trecut al Moldovei. De altfel calitățile dramatice ale versurilor au fost deosebit prețuite încât „Armașul lui Ștefan", se reprezintă pe scena Teatrului Național din Iași.

Multe și foarte bune poezii, luminează paginele „Cetății Moldovei", semnate de un ales buchet de poeți; Traian Chelaru, Ion Buzdugan, Const. Goran, Virgil Carianopol, Magda Isanos B. Frunte și alții.

O seră și admirabilă reuniune poetică ce spre regretul nostru, nu o întâlnim prin celelalte reviste românești.

La însemnări, sub inițialele Gh. A. C., în care descoperim pe directorul revistei, sunt câteva scurte priviri asupra Odesei. Astfel, în prima, se scrie că Odesa, perla Mării Negre a devenit și perla administrației românești.

Munca și jertfele au fost și rămân încă mari. În schimb, satisfacțiile morale vin să se încununeze cu semnul deplinelor înfăptuiri. El înseamnă mai mult chiar decât o recunoștință oficială, fiindcă nu vorbesc butonierii dela haină, ci inimei care bate sub ea".

Deasemenea, cuvinte de laudă și prețuire, se scrie despre Teatrul Național din Odesa care „a născut în Răsărit această frumoasă floare a spiritualității românești".

PREZENTAREA PROZATORULUI, Cezar Petrescu din „Bucovina Literară", este plină de miez. D. Aurel Vasiliu trece în revistă trecutul nostru literar care la începuturile sale este liric, lirism ce își continuă și astăzi excesiva lui eflorescență, deși numai are entuziasmul admirativ din epoca posteminesciană.

Proza românească și-a început un drum nou prin încercările balzaciene ale ciclului Comăneștenilor, în care Duiliu Zamfirescu zugrăvea clasa noastră conducătoare dela sfârșitul secolului al XIX-lea.

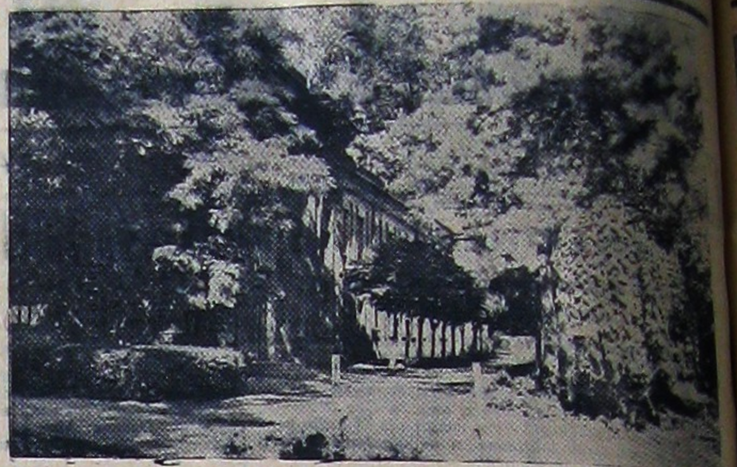
Cezar Petrescu, este continuatorul lui din secolul al XX-lea și analistul celor mai arzătoare preocupări ale actualității: „Dl. Cezar Petrescu este cel mai complex scriitor al epocii noastre: clase variate, temperamente, toți și toate își au fidela lor oglindire în vasta d-sale operă".

O poezie aeriană fragedă și plină de mișcare semnează d. N. I. Bontaș, iar d. Pimen Constantinescu ne dă o bună traducere din Goethe, „Balada regelui din Thule".

În al III-lea capitol din „O călătorie prin câteva sate din Bucovina", d. S. Reli, serios documentat, ne demonstrează că Bucovina totdeauna a fost pământ românesc cu o populație străveche românească, în care a pulsat neîntrerupt conștiința națională.

Recenzând ultimul volum de versuri al poetului Traian Chelariu, „Balade și stofe răzlețe", d. George Drumur, scrie că această poezie este „o eliberare din îndemânarea cotidiană, constituind în acelaș timp o confesie spirituală".

a. i.

Policlinica C.F.R.T. Odesa

ÎNCRUSTĂRI

POPASURI „LA TIMPUL"

Pagina literară a ziarului „Timpul", deși parțial sacrificată informațiilor pentru gospodine, se impune ca un adevărat loc de popas spiritual. Găsim într'însa cronicile literare ale d-lui Petru Comarnescu, scrise într'un stil rapid, cu un aer cam distant, în genere, față de autorii recenzați, totuși, cât nu se poate mai elegante și reparatoare după ce au dus la bun sfârșit cele mai delicate vivisecții.

Alături de aceste cronici, poetul Geo Dumitrescu la poziție, în articolele sale clădite pe o logică nuanțată, contra poeziei minore care la tot pasul, în literele românești, își trage substanța de biată iederă din aceleași ruini preromantice și mărunte spaime vegetative.

„PORUNCA VREMII"

face, înarmată cu pana d-lui N. Olt, o discretă razie prin lumea cronicarilor literari. Într'o notă semnată cu acest nume este denunțată existența unor recenzenți improvizați și oportuniști, falși creatori de opinie urmărind satisfaceri de interese pământești. Ei pot fi ușor recunoscuți după scrisul adjectival, suspect apologetic.

Noi ne-am consolat însă, demult, în această privință: sunt atât de mulți domnii denunțați de d-l N. Olt, încât, publicul s'a cam blazat de ei. Din cauza lor, însăși autoritatea criticilor onești (care n'a fost necesară în toate secolele) scade pe zi ce trece. A quelque chose malheur est etc. Credem, până la urmă, în triumful adevăratelor talente care au nevoie de prea puține ditirambe ca să se poată ridica. Cum spune d-l N. Olt: „De multe ori o frază e suficientă pentru a recomanda cititorilor o carte bună ori pentru a-i pune în gardă asupra celor proaste".

„SPECTATOR"

Intensa viață teatrală de azi nu s'ar putea oglindi nicăiri mai bine decât în paginile acestui săptămânal. Informațiile optimiste, cancanurile, chestiile senzaționale abundă aici. Mult soare străbate prin filele acestei publicații binevenită într'o vreme atât de lacrimogenă.

ECOURILE LITERARE din „Spectator" completează aspectele zglobii cu notațiile unei minți nepărtinitoare.

INDIGNAREA.

ce străbate rubrica „da" a vieții, (semnată p. n.), pentru lipsa de discernământ de care dau dovadă marile edituri românești când lansează nume noui, ne pare deplin justificată.

În ceiace privește editarea tinerelor talente, povestea așa a fost și va fi. Cine nu-și amintește calvarul altora, spre exemplu al unui poet din cei mai adevărați, ca Virgil Gheorghiu. „Febrel", cartea lui de început, a fost tipărită cu banii proprii pe o biată mucava asemănătoare asbestului cenușiu întrebuințat în electrotechnică.

În aceeși pagină, d. F. Verzia scrie pătrunzătoare și fluente comentarii despre versurile d-lui G. Călinescu.

„ECOUL"

scriind cu prilejul morții scriitorului Jean Giraudoux, d-ra Lucia Demetrius scade vreo șase ani din vârsta defunctului anunțată de Radio Vichy.

Facem din această eroare a d-rei Demetrius un nevinovat pretext ca să reproducem finalul prea frumosului medalion ce d-sa îl sculptează romancierului, dramaturgului și fostului ambasador:

„A murit prea repede Jean Giraudoux. Teatrul nu va mai cunoaște multă vreme încă un autor care să surprindă la fiecare cuvânt, care să cheme la el în fiecare clipă toate facultățile spiritului ascultătorului, care să-l trezească și să-l înduioșeze, să-l uluiască, să-l turbure, să-l vrăjească și să-l încânte astfel.

Un clasic fără îndoială, un romantic din când în când, un inovator în tot, și mai ales și întotdeauna un poet absolut.

RĂSFOIND „VREMEA",

n-rul din 30 Ian., desprindem accentul sensitiv al unei strofe dintr'o „Elegie Marină" semnată d. Petru Homoceanu:

O, cum aș vrea să fiu departe,
departe
De veranda sanatorului de pe
țărmul Mării Negre,
Departe de țărmul pardosit cu
elegii integre,
Când sunt atât de singur și —
apropiat de moarte.

S'A ÎNTEMEIAT

ceva senzațional, anume o asociație „Prietenii operei lui Cam[illegible] Petrescu".

Maestrul „Transcendentalului", al „Mioarei", al lui „Danton" și al „Patului lui Procust" este om[illegible] zilei și parcă-l și vedem plimb[illegible] cum ar merita, în yachtul soc[illegible] tății.

STEX

x x x

FRANCOIS VILLON, primul mare liric francez, a rămas în umbră aproape patru veacuri, până când apare studiul critic al lui Auguste Longnon. Până atunci chiar admiratorii din veacul ce urmează morții sale—Rabelais sau Marot—n'au făcut nimic pentru a scoate la lumină opera marelui liric. Nefericitul Villon, rămâne pentru literații veacului al XVI-lea, drept un păcălici oarecare. Veacul al XVII-lea, atât de rigid și impersonal, se mulțumește doar să-l amintească prin două versuri din, Arta Poetică a lui Boileau. Un biograf al timpului Guillaume Colletet afară că-i atribue paternitatea unor versuri străine de geniul său, îl numește „tâlhar patentat".

Cu cât mai puțin interesează secolul al XVIII-lea plin de eleganța perucilor pudrate, poezia cu accente puternice, și scânteeri bizare a lui Villon. Deși romanticii francezi își propun reîntoarcerea spre trecutul medieval, nici unul din ei, în frunte cu Victor Hugo, nu se aventurează în cercetări serioase și profunde ci se limitează la evocări pitorești.

Abea spre sfârșitul veacului XIX-lea numele lui Francois Villon, se actualizează în prezent și opera lui apărută în numeroase ediții critice scoate la lumină și viața lui, din colbăitele documente ale vremii. Recent, scriitorul boemei pariziene, Francis Carco, în „romanul lui Villon", actualizează viața acestui nefericit student medieval.

Poezia lui Villon care este cuprinsă numai în 3000 de versuri, caracterizează însăși arta lui, de a da mult din puțin, șlefuind în versuri perle de preț ce vor străluci peste veacuri.

i.

FALSA MOARTE A LUI CYRANO DE BERGERAC

PARADOXELE UNEI SPECTATOR

Pentru cititorul căruia titlul acesta i-ar părea curios, vom veni dela început cu lămurirea că, în adevăr, fără a avea veleități de medicină legală, noi am început să suspectăm decesele din piesa Cyrano de Bergerac.

Am plecat dela reprezentație cu convingerea că Cyrano care își anunță moartea iminentă la gazetă este cel puțin un simulator de gust macabru. Dânsul afirmă că a fost lovit în țeastă cu buturuga fatală. Bineînțeles, dacă scena atentatului nu-i dată în piesă, n'ar fi un motiv ca să o punem la îndoială. Totuși, acest presupus muribund, cu o rană așa de grozavă-o perforație ori un intrând al osului cranian în substanța cerebrală-ne face să cădem pe gânduri. Cum mai poate dânsul, cu un asemenea cap, să țină în actul ultim un discurs atât de inteligent și de dulce Roxanei?...

Dacă autorul se situiază cronologic, tocmai după lichidarea [illegible]lor romantismului și du[illegible] [illegible]realiste, nu în[illegible] [illegible]nteresare, [illegible]tral, de [illegible]e a o[illegible]mului. Pe noi cei de azi, greu ne-ar putea convinge că Cyrano era întradevăr rănit mortal.

De altfel, toată piesa este întocmită din lucruri de necrezut, de basm cu zâne, cum au spus chiar criticii contemporani lui Rostand,– din bravuri formidabile ca'n romanele cu mușchetari...

În cursul duelului cu junele cel trufaș și sec, Cyrano face versuri; fandează și afundă spada în carnea adversarului în tactul rimelor masculine și femenine.

Ei bine, deși voioșia lui Cyrano rămâne fermecătoare chiar când dânsul face să curgă sângele aproapelui său pentru un schimb de cuvinte oarecare, sadismul său în acest duel inegal ni se pare gratuit!

Autorul piesei, este prea normal, prea epigramatic ca să-l poată asorta astfel de ciudățenii.

Apoi ce nepotrivire, ca un spadasin inuman, cum este eroul său, să aibă și pretenții de poet! Și încă, un poet de o atât de falsă modestie încât, pe deoparte strigă pretutindeni că dumnealui nu vrea să fie tipărit nicăiri, nu dorește gloria, și pe dealta, își declamă producțiile în mijlocul norodului din partea căruia nu va primi nici o obiecție, nici o critică, atâta vreme cât autorul lor este un rege al spadei!...

Cyrano nu stă în vreun turn de fildeș, nu-i în stare să se lipsească de aclamațiile străzii, are viciul sociabilității în cel mai înalt grad. El nu are stofă de adevărat poet ci de improvizator în funcție de ațâțările venite din partea adversarilor săi. Presimte că verbul său nu este menit ca să rămână, și are ciudă pe publicitatea prin tipar care cere adesea putere de perpetuitate.

El derivă din medievalii jongleuri, al căror succes se desfășura prin bâlciuri și ospătării. Nu are nimic comun cu noțiunea de creator literar – fixată în timpurile mai noui care include singurătatea, munca și tiparul. Singurătatea, pentru a nu lăsa să se reverse neglijent paharul gândurilor, pentru a nu risipi frământarea interioară. Munca din conștiință artistică. Tiparul, semn de curaj pentru a înfrunta posteritatea.

Nimic din aceste preocupări artistice la Cyrano care înțelege rima doar ca spectacol al meșteșugului său de a o găsi la minut. El este perfect conservator al tradiției de trubadur, denumire ce, se știe că este derivată din verbul „trobare", a găsi rima.

Asta face Cyrano în sensul strict al cuvântului: găsește și iar găsește rimele necesare și turbează de ciudă că meseria aceasta nu mai prinde. De aceea el va satiriza materialismul societății.

Se pare că Rostand își refulează unele veninuri, fiindcă versurile-petarde pentru care a avut mare vocație erau cam demodate în epoca sa. Cine îl incomoda? În literatura franceză a secolului al nouăsprezecelea se produsese un fenomen care n'avea să fie fără urmări. Ca și Malherbe în alte vremi, Baudelaire venise pe pământ și pusese la punct versul francez dăruindu-l întreg rezonanțelor grave. Toți aceia cari, în urma acestui fapt, mai stăruiau pe lira improvizațiilor sclipitoare își presimțeau desigur, un destin literar nu prea surâzător.

***

Cyrano nu-i un poet în sensul perceput de vremea noastră. Nu-i nici măcar un personagiu specific teatral. El rămâne, pur și simplu întruchiparea himerică a unui secol, apus, secolul trubadurilor cari „găseau" rimele pe la ospețile din castelele cavalerești.

Îi plăcea feudalului să-i se cânte despre prințesa exilată din povestea trubadurului. Acesta a visat-o o viață întreagă fără să-i vadă chipul și îi va fi sortit să moară pe brațele ei, când o incursiune îl va purta prin orient.

Meseria de trubadur degenerează mai târziu în exibiție ștrengărească de stradă. Ne amintim vremea baladelor lui Francois Villon, și a atâtor cuplete apocrife din evul mediu, toate compuse pentru a se spune la răspântii. Totdeauna acele cântece lumești erau ingenioase în ceeace privea ritmul și mai ales rima. Încărcate de vulgaritate, au lăsat totuși să supraviețuiască puțin din fondul lor de altădată, poza melancoliei și a nostalgiei pentru ceva nobil, foarte sensibil și foarte vag. Nostalgia fără obiect precis, boală ai cărei microbi nu fuseseră indentificați și care a fost transmisă întrucâtva romantismului.

Trubadurismul cunoaște și un mai mare declin în acel „théâtre forrain", teatrul de iarmaroc, interesant strămoș al teatrului modern. Improvizatorii de versuri și șarlatanii de tot felul apăreau pe scenele de panoramă.

Cyrano are rădăcini în toate aceste generații de jongleuri și fie că din patimă, fie că din spirit critic, nu sufere să vadă pe actorul Montfleury jucând în fața unui parter de nobili.

Sub chipul de trubadur refulat și spadasin, Cyrano este însuși secolul cavaleresc al oamenilor care se complăceau în trai bun și cântece gentile, dar nici decum slabe ca prozodie, înlocuind cu ele orice problematică sufletească.

Din punct de vedere medico-legal și literar nu ar exista, prin urmare, decât o singură moarte autentică în piesa amintită și aceea este moartea lui Cristian. El a fost necesar umbrei lui Cyrano ca ea să întrupeze într'o ființă tânără și nimic mai mult.

Prin moartea rivalului său Cyrano își vede spulberat visul său supranatural de a trăi prin viața altuia.

Iată dece nu credem în realitatea buturugei care i-ar fi lovit mortal pe Cyrano în actul ultim.

El nu-i un om ori un erou ce moare ci însuși vechiul secol medieval care după o vizită printre oamenii cei noui, se stinge ca o himeră înghițită de zări.

Dela moartea lui Cristian încoace, umbra lui Cyrano rămânea ea însăși, pregătindu-se de plecarea ce va fi mascată prin alibiul unei așa zise morți, deoarece conștiința de vagabondaj prin stele o are...

Simion Stolnicu

ÎNTRE NISTRU ŞI BUG

Povestitorii satelor dintre Nistru şi Bug

de Mihail Spiridonică

De multe ori oamenii dragi, unele scene din viaţă, peisagii din natură, pagini şi eroi din cărţi ne urmăresc mereu în viaţă şi ne apar adeseori în suflet.

Aurul trăieşte mereu prin inimă, prin sentimente şi, poate Panait Istrati a avut dreptate când scrie undeva că, Dumnezeu în loc de creer făcea mai bine dacă ar punea omului încă o inimă.

Dar, de ce să cârtim lui Dumnezeu, ca marele răsvrătit, învins?

Povestitorii mei, baţii şi bunicile satelor din cele patru sate: Coşniţa, Pârâta, Lunca şi Şabca, colindate în vara aceasta cu studenţii transnistrieni în cadrul campaniei monografice al Institutului Ştiinţific depe lângă Universitatea din Odesa, mă urmăresc mereu în cadrul lor bucolic, pe prispele de lut ale caselor, în livezile încărcate cu roadă în asfinţituri sângerii de soare, pe malul sinuos al Nistrului, la coasă, pe drumuri colbăite de ţară, aşa cum îi puteam prinde, aidoma ca ţăranii aceia măreţi cu alură de vechi Daci, întâlniţi prin satele carpatine, bătrâni ca vremea, ca ciobanii aceia de pe vârful Stanişoarei Hălăuca,- unde Sadoveanu găseşte cadrul romanului sau Baltagul-ale munţilor,-senini, luminoşi, înfrăţiţi cu turma, bâta, fluerul, cânele, stelele şi azurul senin al cerului de deasupra, ori ca fetele acelea frumoase, cu feţe de Ilene Consinzene, ţărăncuţele noastre care seceră holdele aurii ale ţăranilor din lanuri şi pe care nu le poţi uita.

Satul, este un izvor viu, insondabil şi inepuizabil de viaţă spirituală şi va fi prin folclorul lui bogat, vână permanentă de alimentare, inspiraţie, a literaturei culte, în pofida tuturor reţetelor esteţilor moderni.

– Tipuri de Moldovence –

Cine crede altfel se'nşală amarnic, iar literatura modernă a diferitelor ţări care a pierdut contactul cu literatura poporană a plugarului se osifică, având un caracter de seră, nu viaţă.

La Coşniţa, Ileana Conu o femeie de 33 de ani, oacheşă, tânără încă, c'o droaie de copii în jurul ei, o prindeam în fiecare dimineaţă până pregătea mâncarea, dădea de mâncare arătănilor din ogradă şi ogoia burţile flămânde ale viermilor din jurul ei, ea 'mi povestea cu mult tâlc, într'o limbă aproape literară, într'un stil curat moldovenesc o sumedenie de poveşti, apoi femeia 'mi spunea: „Pe mâine Domnule" şi pleca. Aşa, o prindeam în fiecare dimineaţă, povestindu-mi, iar copiii ei cu ochii negrii de cărbune, stăteau în jurul ei, ascultând-o, ca puii de rândunică într'un cuib, complectând-o pe alocurea ori adăugând ei din imaginaţia lor bogată fragmente, scene în poveste.

Povestea lui Măzăriche din [illegible] variante am cules, Ileana Conu, mi-a spus'o mai complet. Parcă-l văd pe Nicolae Panta[illegible] istorisindu-mi: Nici n'a fost nici n'a să fie – cu ochii lui mici de şoricel, hâiru şi şugubăţ, era autorul cel mai autentic al snoavelor, braşoavelor din Coşniţa.

Moşul Ţurcanu, Gribengea, moşul Dicuseră cu poveştile lor religioase, cu fragmente din apocalips, spuse pe rost cu domnia lui Antihrist pe pământ, pe care ei au văzut-o cu ochii, au trăit-o baţi plini de înţelepciune pe care vremurile, oamenii cu noile lor aşezări, tocmiri sociale, nu i-au scos de pe făgaşul vechiu al vieţii, citind cu ochelari ceasloavele vechi, literatura religioasă, de care noi eram străini în faţa lor.

Moşul Vanea Gheorghiţă de peste 70 de ani mi-a spus un ciclu de poveşti cu Păjăroaica, cu zmei şi Feţi-Frumoşi, auzite dela alţi moldoveni de când făcea slujba la împăratul – cătănia – într'un oraş pierdut, uitat din fundul Rusiei.

Dar, tot repertoriul basmelor noastre l-am găsit la Pârâta, la Ileana Doban de 60 de ani, născută la Hânceşti în ţinutul Lăpuşna, părăsind Basarabia la vârsta de zece ani şi plecată în Siberia, unde a trăit 20 de ani, fiind colonizată.

Ileana Doban, cunoaşte o sută de poveşti şi basme. Am cules peste 20 de bucăţi: Făt Frumos şi Ileana Cosinzeana, Povestea Fraţilor, Ileana Consinzeana, Harab Alb, Povestea lui Lediu şi Lădugi, Povestea lui moş Şerbu, Povestea cerbului, Povestea cu fata împăratului, Copchil de suflet să nu iei şi femeie de-al doilea să nu ţii ş. a.

Ileana Doban, era o femeie povestitoare, fiind cunoscută în satele din împrejurimi până hăt departe, la al noulea sat.

Eo era ca un adevărat artist. Punea pasiune, viaţă, suflet, în tot ce povestea şi când te duceai la ea, deşi era necăjită, văduvă, cu trei fete mari, lăsa lucrul baltă şi de dimineaţă şi până'n asfinţitul soarelui nu te mai lăsa, nu-şi mai tăcea gura, strângându-se în livadă, ori pe prispa casei: fetele, babele satului, ca s'o asculte. Toate poveştile ei le ştiau fetele ei, ale satului, feciorii dela clăci, dar nimeni nu povestea ca ea cu atâta farmec, frumuseţe de limbă, stil.

Când povestea ceva dramatic, ca trăia, clipă cu clipă, şi uneori ochii i se umezeau de lacrimi.

Arar n'o prindeam, dar când gusta câte oleacă de ţuică de mere dela vre'o vecină care o chema să-i tragă o mână scrântită de vreun ţânc, ori să-i descânte de deochi, căci ea era şi vraciul satului şi ştia câte'n lună şi'n soare.

Când povestea Ileana Doban te transplanta cu gândurile în altă lume şi credeai că asculţi basmele din o mie şi una din nopţi.

Moşul Condrea din Lunca ce l-am botezat Creangă al Transnistriei creia horbota povestei cu imaginaţia lui în timp ce-ţi povestea. Întrebându-l de ce n'a învăţat carte c'ajungea un scriitor Gogol, el îmi răspunde hâiru: „Dacă învăţam carte demult mă mâncau nopurile (închisorile).

Dela Iacob Serghie am cules cel mai frumos basm cu Ileana Cosinzeana, din cele 150 de poveşti şi basme culese din patru sate timp de 40 de zile.

Acest basm e un monument de artă, care poate figura într'o antologie a literaturei poporane transnistriene şi care face cinste moldoveanului de aici.

La Şabca Moşul Coţofan, se oglindea în massa, opinia publică a satului, ca înţeleptul Solomon.

Toată literatura acestui băţ, e o literatură religioasă, c'un adânc substrat moral, căci pe lângă înţelepciune Moşul Coţofan era şi un om cucernic, bisericos, citind în strană.

Moşul Niculae Iumaţi, era un povestitor tâlcos, c'o limbă bogată, fluentă, fiind un tip de povestitor care avea marca, pecetea lui, bine distinctă în sat.

„Moşul Iumaţi, aşela ştie poveşti"-îţi spuneau copii satului.

Totdeauna, când povestea, căuta ca să facă în acelaş timp şi-o treabă, mâinele lui n'aveau ogoi

(continuare în pag. 4)

INSTALAREA D-LUI GENERAL POTOPEANU

Vorbeşte D-l Gherman Pântea Primarul General al Odesei

MĂRTURISIRILE UNUI SCRIITOR RUS

de A. Maslenicoff

Oricare scriitor în URSS avea două căi cari îi determinau cunoştinţele literare iar de aici, situaţia lui în societate şi condiţiile de existenţă din punct de vedere material.

Prima cale îl ducea la glorie, la mărirea tirajului lucrărilor sale spre recunoaşterea entuziastă a masselor de cititori, (de care vrând-nevrând trebuia să ţină cont scriitorul), la bogăţie şi confort. Prima cale îl aducea în rândurile „celor avuţi", în societatea aleasă a sovieticilor, adică „frişca" lor. În sfârşit prima cale aducea pe scriitor până la suprema slavă „el reuşea să obţină vreo decoraţie". Până a putea atinge toate acestea, nu era nevoie de un talent deosebit sau chiar să fie capabil. Nu,... scriitorul trebuia să fie pur şi simplu nemernic, mişel sau comunist (care e tot acelaş lucru). Cea mai reuşită cale a acestui om demoralizat, este activitatea lui intensă în NKVD. Astfel de calităţi, i-ar fi consolidat definitiv situaţia în literatură. Pe scurt: pentru a deveni cunoscut şi cu atât mai mult pentru a deveni celebru în URSS, nu trebuie să fii prea capabil ci numai să ştii să te „acomodezi", să-ţi vinzi conştiinţa, glorificând pe Stalin şi anturajul lui, să te întreci lăudând „realizările şi succesele bolşevice".

Şi, dacă afară de aceasta, un astfel de scriitor mai are şi „sfinţi" a centru, adică cunoaşte mai deaproape pe vreun fruntaş comunist sau, şi mai bine, vreun jidan, el îşi poate socoti cariera asigurată.

Cealaltă cale era plină de spriin. Tentaţia de a deveni scriitor îl face deseori pe om să înceapă să scrie fără a se mai întreba dacă „meseria aleasă", îi poate aduce vreun folos real, sau nu, în URSS. Deaceia chiar un scriitor talentat nu poate să răzbată în literatura sovietică, dacă conştiinţa lui nu-i permite să-şi vândă onoarea ca literat şi ca om. Deaceea un scriitor cinstit care nu va scrie în favoarea regimului sovietic sau nu va glorifica pe fruntaşii dela Kremlin, va rămâne veşnic în umbră, pe ultimul plan, el e condamnat să rămână pentru totdeauna „partia" literaturii sovietice, ca un copil vitreg al ei. Iată unde duce cea de a doua cale.

Un astfel de scriitor, nerecunoscut de potentaţii literaturii sovietice, este silit să lucreze numai pentru o bucată de pâine ajungând la sărăcie, deseori chiar la mizerie. Au fost chiar cazuri când un astfel de scriitor murea pur şi simplu de foame. Nu mai vorbim că un asemenea scriitor se simte complect izolat moraliceşte.

Despre aceasta însă vom vorbi mai târziu. Deocamdată însă aşi vrea să povestesc două cazuri care ilustrează realitatea sovietică în modul cel mai elocvent.

Primul caz:

Fiind rugat de redactorul unui ziar din Odesa, eu am scris o nuvelă din viaţa unui vânător. Se ştie că orice autor simte dacă opera lui este reuşită sau nu. Fără a exagera, pot spune că nuvela mea a fost destul de reuşită. Redactorul jidan, un oarecare Gladştein a găsit de cuviinţă să-mi declare, cu accentul său caracteristic, că limba în care este scrisă nuvela numai rusească nu e. „Atunci cum e scrisă, franţuzeşte?" îl întrebai eu".

Pentru a-i dovedi jidanului că el nu cunoaşte nici limba franceză nici măcar cea rusă, am început să vorbesc franţuzeşte şi m'am convins că am avut dreptate.

Ca să-mi bat joc de el, i-am adus a doua zi aceiaşi nuvelă în care însă am intercalat pasagii întregi din renumitele „Note de vânătoare" de I. S. Turgheniev. (Apropos, ţin să observ că Turgheniev mi-a fost un străbunic după mamă).

De data aceasta, redactorul Gladştein şi-a rostit sentinţa de condamnare nu a strănepotului ci a acestui mare scriitor, spunând:

– „Aceste pasagii nu sunt scrise corect literar. Şi creionul roşu a început să umble prin manuscris ştergând splendidele pasagii, extrase din renumite operă a marelui scriitor rus.

Atunci, i-am arătat jidanului aceleaşi pasagii într'un volum al lui Turgheniev pe care îl luasem dinadins cu mine. Jidanul a roşit de mânie. Eu, însă, tăceam satisfăcut.

Tăcerea mea a fost un verdict de condamnare pentru el: Era ceva greu de conceput: Un redactor responsabil al unui mare ziar rusesc să nu ştie limba rusă, să nu cunoască pe Turgheniev!

Cum de a îndrăznit să încerce eliminarea, printr'o singură trăsătură a unui creion, a unui mare scriitor, a unui stilist strălucit, a unui excelent cunoscător al limbei ruse, a unui dintre cei de seamă întemeitori şi corifei ai literaturei ruse

Am tăcut,.. Am tăcut, satisfăcut de ruşinea ce se vedea pe faţa lui. Dar tăcea şi el-distrus. Astfel strănepotul şi-a răzbunat străbunicul.

De atunci, jidanul n'a mai văzut nici o nuvelă dela mine, deşi mă rugau în redacţie toţi să le dau câte ceva Lasă să-şi tipărească jidanii lucrările lor: Tabacmanii, Coganii, Finchelşteinii şi comp. cari's mai buni decât mine adevăratul rus cunoscător al literaturii materne.

Acest caz nu-l voiu uita niciodată.

Din nefericire literatura rusă în timpul bolşevicilor era în întregine monopolizată de aceşti Tabacmani, Cogani şi Finchelşteini cu comp. Câţiva scriitori şi poeţi aparţineau prin sânge (nu după numele de familie) naţiei slavone:

Sergiu Esenin.

Da, acesta a fost un talent înnăscut real, şi el după sânge era un adevărat rus.

Însă iude-bolşevicii l-au forţat să se sinucidă, el neputând rezista minunilor „raiului" bolşevic.

Vladimir Maiacovschi.

Talentul lui se află sub o mare şi bolnăvicioasă îndoială. Însă şi el n'a putut rezista mizeriilor suferite în închisori, la care era supusă literatura rusă, şi care era condusă de oameni cu nasurile mari şi gheboase purtând nume de familie ca Tabacmanov, Coganov, Finchelşteinov, etc. Iar unii ca Esenin care s'a hotărât să-şi pună singur capăt zilelor scăpând pentru totdeauna de iadul bolşevic, neaşteptând până când îl vor „curăţa" agenţii GPU-NCVD.

Mai sunt încă vreo două-trei nume de celebri în vinele cărora curge sânge rus. Numai atât?

Da, numai atât. Toţi ceilalţi înscriindu-şi în „celebritate" numele lor, în Panteonul literaturei ruse, sunt jidani patentaţi. Iată câţiva din ei: Semeon Chirsanov, Alexandru Jarov, Iosif Utchin, Victor F. Fink, Ilie Erenbaurg, Efim Zozulea ş. a.

Da, când te gândeşti câţi jidani au fost (din nefericire sunt şi acum) în URSS-ca literaţi, în arte, economie, industrie, comerţ şi transport dar mai cuseamă în aparatul politic de conducere, ţi se face părul măciucă. În toate părţile numai şi numai ei... aceşti oameni cu năsurile coroiate, cari parcă ar adulmeca terenul.

Amintindu-mi de aceşti paraziţi mi-a sugerat un alt epizot o altă întâmplare—care e adevărat. Era pe timpul asediului Odesei în anul 1941.

Era o zi caldă de Septembrie... Trăiam în oraş. Iată că vine mama şi mă anunţă că mă caută o oarecare domnişoară. O poftesc înăuntru. Acelaş nas caracteristic—era jidoavcă. S'a recomandat. Era dela un punct de evacuare.

– „Îmi pare foarte bine, luaţi loc, cu ce vă pot fi de folos?...

În loc de răspuns ea scoate din geantă un bileţel mic alb. Îl pune pe masă. Eu mi-am închipuit ce era.

– „Talon de călătorie (evacuare)?"

– „Da!"

– „Pentru ce localitate? Unde?

– „Cu vaporul pe malul Mării Negre în Kaucaz. Adică, pe scurt, la Novorosisk.

– „Adică spre a părăsi lumea aceasta şi a trece în cealaltă?

– „Dece?"

– „Parcă Dvs. nu ştiţi că vapoarele ce pleacă de aici sunt bombardate de avioanele române şi germane?

– Ea tăcu. Apoi se sculă. Nările lungului său nas începură să vibreze.

– „Va să zică nu plecaţi?

– „Desigur.

– „Gândiţi-vă cetăţene. Vreau să fiu sinceră. Aveţi în vedere că noi suntem interesaţi ca Dvs. ca scriitor să fiţi evacuaţi din Odesa. Ea se uită semnificativ la mine. Vă dau două zile pentru gândire. Talonul îl las la Dvs.

Plecă.

Ei drace! Eu tocmai fiindcă sunt scriitor, scriitor rus, sunt cu totul de altă părere. Eu nu trebuie să fiu evacuat din Odesa. Eu trebue să fiu martorul tuturor celor ce se petrec şi se vor petrece în Odesa.

Eu trebue, dacă voiu rămâne în viaţă cu ajutorul Domnului, să scriu o carte despre cucerirea Odesei şi despre ultimele clipe ale bolşevicilor în Odesa. (Această carte e scrisă acum).

Peste câteva zile, această „drăguţă" domnişoară apăru din nou în pragul casei mele.

– „V'aţi decis, plecaţi?

Eu eram în pat şi oftam. Alături de mine pe măsuţă stăteau fel de fel de medicamente: sticluţe, borcănaşe, termometrul, etc. şi reţeta (eliberată de un medic cunoscut rus de la ambulanţă). Cu vocea stinsă, în care se putea vedea suferinţa, m'am adresat ei:

– „Vă rog luaţi loc".

– „Sunteţi bolnav?

– „Foarte. Vedeţi ce rău mi-a mers. Când totul era pregătit pentru plecare.. iată că... mă îmbolnăvesc.

(continuare în numărul viitor)

CREŞTINII LUI STALIN

de FLORIN ANDREI

Din haosul de contradicţii în care se sbate dela un timp propaganda Sovietică, este în actualitate aşa zisa „toleranţă religioasă", ce vrea să pară o subită schimbare la faţă a lui Stalin.-Ceea ce înţeleg sovieticii prin toleranţa religioasă, este de altfel cunoscut prin articolul 124, din constituţia lor, care prevede: „Pentru a se garanta cetăţenilor, această libertate, bisericile vor fi separate de stat în U. R. S. S., iar şcolile de biserici. Pentru toţi cetăţenii se va recunoaşte libertatea confesională, tot asemeni şi libertatea pentru propaganda antireligioasă".

Nu se poate ceva mai clar. Sovieticii devin pe faţă ostile bisericei creştine, dând voe să facă propaganda antireligioasă şi anticreştină. Aşa dar, prin articolul 124, din constituţia amintită, religia a fost excomunicată din viaţa statului, începându-se o prigoană plină de sânge şi cruzime, împotriva religiei şi credincioşilor.

Dar declararea în mod legal a luptei antireligioase nu se opreşte aci. Apar o întreagă serie de decrete şi dispoziţiuni, cari declară biserica creştină în afara statului. Iar învăţământul religios este interzis în toate şcolile din Rusia Sovietică. Preoţii nu mai sunt consideraţi funcţionari ai statului, nu primesc salarii, iar odăjdiile şi icoanele sfinte sunt aruncate şi profanate. Ritualul înmormântării, ca şi celebrarea nunţilor şi botezurilor – de altfel toate sărbătorile şi procesiunile religioase – sunt interzise. Bisericile şi mănăstirile sunt transformate în localuri publice, iar cele mai multe dărâmate, ca mănăstirea istorică Sf. Simion din Moscova.

În zilele de reculegere creştină, în acele zile de împăcare a omului cu Dumnezeu, konsomolii, împreună cu Liga antireligioasă a celor „fără Dumnezeu", batjocoresc preoţii şi cultul prin demonstraţiuni pline de injurii şi ironii.

Unul din tovarăşii lui Stalin, Olechtochouck, anunţă că propaganda antireligioasă este decretată de constituţie şi „orice religie", după cum a fost proclamată de Marx, este un opium pentru popor. „De acum, lupta este dată contra religiei", în timp că sinagogile se bucurau de toate drepturile.

Dar lupta împotriva religiei, nu a fost lăsată numai în mâinile jefuitorilor de biserici şi derbedeii din bandele celor fără Dumnezeu". Este organizată după un plan diabolic, bine stabilit, de către un alt tovarăş a lui Stalin, Golokin.

La Moscova, apare cartea lui Golokin, „Organisation et méthode du travail antireligieux". Iar Lukachevschy, formează un plan de luptă prin care propaganda antireligioasă să fie din ce în ce mai activă în U.R.S.S.

Congresul Institutelor de ştiinţă, reunite la Moscova în 1934, a vrut să dovedească în mod „istoric" inexistenţa lui Hristos şi a Sf. Evangheliii.

Deasemenea, în planul quinquenal, se aplica şi în domeniul religios cu intenţiuni precise ca în acest interval de timp, ortodoxismul să fie îndepărtat din sufletul poporului: „Pe întreg teritoriul Uniunii Sovietice, nu trebuie să mai existe nicio casă destinată cultului, iar ideia de Dumnezeu trebuie smulsă din sufletul poporului".

În faţa acestui bilanţ atât de evocator, vine astăzi Stalin cu Mitropolitul Serghie al Moscovei să trâmbiţeze lumei libertatea religioasă în Rusia Sovietică. Ceea ce se ştie sigur despre acest mitropolit Serghie este doar că el a făcut o declaraţie, desigur dictată de Stalin, pentru adeziunea comunismului la creştinism. Lumea ortodoxă însă, nu cunoaşte nimic din existenţa acestui Mitropolit şi ştie că niciodată creştinismul nu se va împăca cu ideile comuniste ce aruncă în lume violenţa, teroarea şi acapararea. Morala creştină propăvăduieşte iubirea între oameni şi pacea socială, ce nu se aseamănă cu instinctele animalice şi răsboinice ale sovieticilor.

Isus, venind în mijlocul ucenicilor săi, le spune: „Pace vouă. Pace las vouă, pacea mea dau vouă". Cu acest mesagiu al lui Isus, creştinismul şi-a spus un cuvânt hotărâtor asupra misiunei lui în lume. Poruncile lui, se rezumă în iubirea şi dreptatea ce stă între credincioşi şi popoare.

Care va fi naivul să creadă în declaraţiile acestui trist personagiu, când bolşevicii, în setea lor nebună de răsbunare, ard crucile de pe mormintele soldaţilor căzuţi şi ucid fără frica lui Dumnezeu, pe acei cari au luat parte la serviciile religioase făcute în Rusia de preoţii armatelor germane şi române.

Mitropolitul Serghie, nu este altceva decât o unealtă în mâinile pline de sânge a lui Stalin. El a declarat că niciodată N.K.V.D.-ul nu a influenţat cu ceva spiritul credincioşilor, iar sovieticii, respectă nu numai cultul, dar şi libertatea cetăţenilor. În faţa acestor declaraţii, rămân însă morţii, acei morţi care vorbesc; stau mărturie cei 276.000 preoţi şi sute de mii de credincioşi asasinaţi de bolşevici.

Farsa pe care vor s'o pună în scenă sovieticii cu ajutorul Mitropolitului Serghie, desigur că nu este luată în seamă de nimeni în Rusia şi nici în afară.

Prea este comică această bruscă schimbare la faţă a lui Stalin, pentruca puţinii credincioşi ce au suferit şi suferă încă cele mai aspre persecuţiuni religioase, să creadă că regimul sovietic este gata să se prosterne şi să cadă pocăit în faţa idealului creştin.

Niciun indiciu şi nicio speranţă nu ne face să credem că sângeroasa oprimare a vieţii creştine a încetat, atât timp cât agitaţiile şefului ateu Iaroslavschy—Guberman, lucrează mână în mână cu plutoanele de execuţie, iar lagărele din Siberia sunt pline de credincioşi. În faţa acestei sinistre înscenări, care vrea să simuleze intronarea vieţii religioase, primii care şi-au dat seama că nu este la mijloc decât jocul unei politice de moment, sunt ceilalţi credincioşi ce mai supravieţuesc răzleţi în Rusia şi care s'au desolidarizat de această ruşinoasă tentativă sovietică.

Aceşti credincioşi sunt încredinţaţi că în curând va veni ziua eliberării lor definitive şi atunci drama sufletească a poporului rus se va îndrepta în deplină libertate, spre limanul de lumină şi iubire al adevăratului creştinism.

Instalarea D-lui General Potopeanu

Vorbeşte D-l Colonel Popescu-Corbu

Solemnitatea instalării noului Conducător al provinciei dintre Nistru și Bug

Aspect dela solemnitatea instalării

Profit din nou de bunăvoința generalului Vasiliu, care-mi împrumută mașina până la Tiraspol. Plec, pentru întâia oară în provincia ce avea să se cheme pentru totdeauna Transnistria, în după amiaza zilei de 19 August 1941, însoțit de colonelul Broșteanu și de un locotenent de jandarmi al cărui nume, îmi scapă.

Trec Nistrul pe un pod de vase; în stânga lui se începuse construirea unui pod de lemn, care avea să devină mai târziu, podul Mareșal Antonescu.

Santinela dela pod, văzându-mă însoțit de ofițeri, salută și ne lasă să trecem fără zăbovire.

Nistrul e lat și plin de apă tulbure din când în când ochiuri mari de apă se învârtesc în loc, ins...... Gândurile sboară departe și nu știu când ne pomenim pe malul celălalt. Fiori de emoție mă stăpânesc. Iată pământul și lumea despre care nu știam nimic sau aproape nimic, unde totul plutea în legendă și basm. Mă simțeam în altă lume. Tiraspolul, plin de soldați germani și români și de populație locală venită din toate satele dimprejur cu saci și căruțe spre a scoate din locuințe și magazine tot ce se putea lua, prezenta înfățișarea unui oraș în plină distrugere. Predomina în special pufu dela perne și lâna dela saltele; pretutindeni vedeai țărance cu sacii în spate, umblând după sare, după conserve, după tot ce se putea găsi în magazine. Nu era nici o posibilitate de rămas în timpul nopții acolo.

Pe înserate pornesc înapoi spre Tighina numai cu locotenentul de jandarmi; colonelul Broșteanu, care n'avea mașină, rămâne la Tiraspol. Trecerea se făcea pe un al doilea pod de vase la Nord de podul de cale ferată, aruncat în aer. La intrarea pe pod se instalase jandarmeria germană, care făcea controlul tuturor persoanelor ce treceau la Tighina. Puteau trece toți militarii; n'avea voie să treacă nici un civil fără să aibă asupra sa un Passier-schein. Cum nu posedam această hârtie, am fost opriți să trecem. Toate parlamentările și toate intervențiile locotenentului de jandarmi ce mă însoțea, au rămas zadarnice. — Am fost nevoiți să ne întoarcem la Tiraspol, la Ortskommandantur.

Se înserase și căldura era totuși intolerabilă. Komandatura germană era pe vremea aceia în casa din colț din fața liceului Duca Vodă și vis-a-vis de clădirea ce-am restaurat-o apoi pentru cartierul Mareșalului Antonescu.

Ofițerii dela Comandatură numai în cămașe, cu mânecile suflecate eșiseră în curte și luau masa. La intrarea noastră apare imediat un subofițer, cu o lumânare în mână, o pune tacticos pe birou și întreabă ce dorim. Înainte de a răspunde intră în sală un grup de soldați germani și doi ofițeri, cari cer quartir. Suntem lăsați să așteptăm și 'n două minute se dă celor veniți bilete de quartiruire. Toți pleacă de îndată la locurile repartizate, într'o tăcere și ordine impresionantă.

Venim la rând spre a da răspunsul. Locotenentul explică subofițerului, într'o germană destul de aproximativă motivul vizitei noastre: sunt Guvernatorul Transnistriei, venit dela Tighina și nu pot trece înapoi fiindcă n'am Passier-schein.

Subofițerul stă, se gândește și nu pricepe nimic. Se ridică dela birou pleacă și-l aduce pe locotenent, puțin cam plictisit că l-am deranjat dela masă.

Are loc atunci următorul dialog:

Sunt Guvernatorul Transnistriei, numit azi pentru a instituí administrația românească în provincia dintre Nistru și Bug.

Și apoi locotenentul începe o serie de întrebări cu gândul de a descoperi dacă nu urmărim alte scopuri nemărturisite.

In timpul acesta intră în birou căpitanul, șeful lui Ortskommandantur. Locotenentul îi cedează locul. Îi explic în câteva cuvinte că sunt profesor universitar, că am fost numit Guvernator al Transnistriei, adică al provinciei dintre Nistru și Bug, că am venit să văd Tiraspolul și mă întorc la Tighina, neavând unde dormi. — Stă, se gândește și nu se poate dumeri. Transnistria? Ce este Transnistria? Scoate o hârtie și un dicționar și nu găsește nimic. Nume necunoscut.

Recurg atunci la un ultim argument. Îl rog pe căpitan să dea un telefon generalului Hauffe la Tighina. Se uită căpitanul la mine, se uită la carnetul meu de identitate, trece la mașina de scris și întocmește apoi următorul Passier-schein: Ortskommandantur Tiraspol 19 August 1941.

Profesorul român Gh. Alexianu din București, este șeful administrației române în provincia dintre Nistru și Bug. In această însărcinare este îndreptățit să călătorească nestingherit în provincia ocupată. — Toate posturile de trecere sunt rugate să-l lase să călătorească nestingherit și'n caz de nevoe să-i dea sprijin și ajutor.

„Der Ortskomandant
Schrottl
Hauptmann"

Întărit cu acest act de trecere pornesc spre Tighina. La podul de vase, subofițerul de jandarmi care ne oprise ne așteaptă. — Citește Passier-scheinul și salută cu multă bucurie. Dar trecerea nu se poate face. Trebue să așteptăm o oră, căci s'au scos două porțițe dela pod.

Pe drum, în întunerec viu punctat de farurile a sute de mașini și pătat până spre ceruri de norii de praf, stăteam și mă gândeam:

Transnistria: nume necunoscut; țară necunoscută.

In jumătatea a doua a lunii Septembrie, hotărăsc să fac primul drum de cunoaștere a provinciei.

Plec într'o dimineață cam friguroasă și cu vremea ce începea a se mohorî, înspre Dubăsari, cu intenția de a ajunge la Birzula. Sunt însoțit de colonelul Broșteanu, de colonelul Matei Velcescu, ce trebuia să fie prefect al Odesei, de Directorul de Cabinet Verenca și de doi jandarmi.

Dela Grigoriopol începe să burnițeze; încetul cu încetul ploaia se întețește. La Dubăsari, după ce vizităm primăria, plină de fum, miros, fumuri de țigări și mulți oameni, toți cu căciulile în cap, plecăm mai departe spre Birzula. S'a făcut noroi bine, dar mașinile tot pot străbate până'ntr'o vale. Începem să urcăm coasta, roțile patinează. Ne străduim, ne dăm jos, împingem, dar nu se poate. O luăm atunci pe alături de drum, prin iarbă și reușim cu mare greutate să urcăm până'n vârf. Înaintea noastră se deschideau alte coline și mai înalte și mai lungi. Era imposibil de mers mai departe.

Plecăm înapoi. După ce ieșim la drum mai bun, Colonelul Broșteanu își aprinde o țigară și răsuflând adânc îmi spune: Câmpuri mari Domnule Guvernator, nu sunt case, nu sunt oameni, mergem cale bună și nu întâlnim pe nimeni.

Ce ne facem noi? Cum arăm și sămănăm atâta întindere?

Nu reușim Domnule Guvernator. Cădem la examen. Cădem sigur.

Deodată, în dreapta, pe un mal înalt al drumului se văd crucile unui cimitir proaspăt de războiu. Soldații germani dorm somnul de veci alături de camarazii lor români.

Vorbesc ca pentru mine căci nu vreau să fiu auzit de nimeni.

— Ei și-au dat viața pentruca să reușească. De ce n'am putea face și noi la fel?

***

18 Octombrie 1941. A treia zi după căderea Odesei plec însoțit de d-l Gherman Pântea, pe care-l numisem primar general să fac instalarea D-sale ca primar al Odesei. O zi plină de soare de toamnă, cu șoseaua gemând de praf, cu camioane care alergau în toate părțile, stârnind nouri sălbateci și sufocanți. Cu cât te apropiai de Odesa, o lume veselă de militari te îndruma din toate direcțiile spre a intra în orașul care costase atât de mult sânge românesc și unde vitejia soldatului nostru crestase în cartea istoriei nestemată slavă de mărire.

Iată întăriturele de apărare ale Odesei, șanțurile contra carelor, iată câmpurile sfârtecate de obuzele ce căzuse unul lângă altul, iată însfârșit Vacarjanii cu măreșul și impresionantul cimitir al eroilor grăniceri din stânga, cu movila unde a fost postul de observație și comandă al generalului erou Potopeanu, acela care

(Continuare din pag. 1-a)

vine azi să conducă mai departe destinele administrației din Transnistria.

Emoția crește pe fiece clipă. Iată bariera orașului; magazii și fabrici sunt în flăcări; la fiecare pas cadavre omenești; cu cât înaintăm mișcarea și îngrijorarea e mai mare. Un furnicar de lume militară pretutindeni; baricadele temeinic ridicate la fiecare colț de stradă; pietrele de pavaj scoase și puse deacurmezișul; trotuarele, mașini, căruțe, bare vechi, tot ce mintea omenească putea improviza, fuseseră ridicate în grămezi în mijlocul străzilor spre a împiedica trecerea; gropi adânci de obuze sar'turi, tranșee, coloane, tunuri, camioane, indicatoare, comandamente, gărzi, un sgomot și mișcare asurzitoare.

Și printre toată această lume de mișcare și de sgomot, printre tristețe și jale, populația locală eșind din ascunzători, scăpată de prima spaimă a ocupației, stăte credincioasă și tăcută, la'rând cu gălețile în mână, spre a primi apa sălcie și sărată a puțurilor ce se improvizaseră.

Cufundat în contemplarea acestui spectacol, aproape uitasem de d-l Pântea care mergea lângă mine tăcut fără să scoată o vorbă.

— Într'un târziu, îi spusei:

— Iată Odesa, în care vei fi primar. Știi unde este primăria?

— Nu știu.

— Am putea oare găsi primăria?

— Cred că da, dar nu e bine să intrăm încă într'o clădire de-

al țăranilor și orășenilor și de așezarea vieții muncitorești, aci atât de important a cărui sarcină de a-l aplica în ce privește pământurile și casele vă revine Dvs., a declarat:

Domnilor,

Pentru mine și pentru Dvs., este o împlinire și o surpriză faptul că, aflându-mă astăzi aci, amintim de aniversarea zilei mele de naștere.

Nu m'am gândit niciodată să fac să coincidă această aniversare cu importantul act înfățișat azi de Domnul Guvernator.

In trecerea mea dinspre front spre țară, am socotit de a mea datorie să mă opresc în acest vechi ținut românesc, spre a-mi da seama personal de munca și realizările Dvs.

Am urmărit această muncă și înfăptuirile zilnice, din actele și rapoartele care mi se prezintă săptămânal și lunar. Eram, v'o pot afirma cu convingere — edificat că aci se muncește în mod sănătos.

In acest scurt popas, am cercetat aproape întreg ținutul Transnistrian. Am constatat că, datorită muncii Dvs. el s'a prefăcut din ruină într'o grădină și este de așteptat ca, prin puterea noastră față de băștinași, să o transformăm într'o nouă „veselă grădină".

Nu sunt omul marilor cuvântări politice și al laudelor deșarte.

Faptele sunt cele care vorbesc și faptele Dvs. vorbesc îndeajuns pentru Dvs. Îndrumările mele au fost numai principiale; execuți-

Patrie da toți bunii Români."

Iată cartea de vizită cu care vă prezint azi administrația Transnistriei: Izvorâtă din negura de veac, călită în foc de luptă, încercată în vitejie și credință, ea se prezintă cu marginile împodobite nu de aurul bogăției și nici de zădărnicia trufiei, ci de jertfa unui gând închinat din adânc de suflet Patriei și onoarei.

Dar această carte de vizită mai are o latură.

Când în ziua de 26 Ianuarie acest an, m'am întors la sediul Guvernământului dela București și le-am spus directorilor mei cari erau adunați acolo, că mandatul meu de Guvernator a încetat, la început n'au putut crede și apoi când au văzut că nu glumesc, am observat un fenomen curios: rând pe rând intra al mine, către un director cu ochii plini de lacrimi și pleca plângând. Am rămas nedumerit și uimit. Cum? bunii mei colaboratori cari au înfruntat vremuri și situații atât de grele, care trăesc azi clipe în care viața le este amenințată la tot pasul, pot avea lacrimi în ochi? Ce poate însemna aceasta?

Seara, retras în mine însumi, m'am dus să mă sfătuesc cu bunul și credinciosul meu prieten de totdeauna, biblioteca mea, lumea cărților mele.

Și acolo, la șoapta prietenilor buni mi-au răsărit deodată în minte cuvintele lui Byron: „Proba unei afecțiuni, este o lacrimă" care se împletesc atât de bine cu acele ale lui Stendhal: „Lacrimile sunt câteodată surâsul extrem al iubirii",

Iată cealaltă latură a cărții de vizită cu care vă prezint administrația Transnistriei. Iată sufletul acestor oameni: întreg, cinstit, sănătos, plin de avânt și de credință, suflet care-i în stare să răscolească adâncurile pentru a împlini o chemare. Vi-l las întreg, așa cum s'a format aici, în școala muncii și a iubirii, în marea răspundere pe care Patria i-a pus-o în aceste ceasuri pe umeri. El, a fost aici credința și onoarea Patriei; el a fost păstrătorul sigiliului ce ne-a fost încredințat de Mareșal în August 1941, sigiliu cu care vom înscrie pecetea în istorie.

Dacă am ajuns aici e numai grație ajutorului, sprijinului și încrederii ce am primit din toate părțile.

In primul rând gândul meu se întoarce azi spre Majestatea Sa Regele Mihai I., pe care, în primele zile după 29 August 1941, am avut cinstea să-L conduc la

Tiraspol și în ...... mâncasă până la ...... Știu cât ...... mea și ...... De aceea gândul ...... azi cu recunoștință ...... Țării, spre Majestatea ......

Dacă am ...... este numai grație ...... fiece ceas și ...... lului. Dacă rămâneam ...... birocrației refractare ...... eram pierduți și ...... misă. Patria ...... de pagină de istorie ...... moasă ca aceea ...... toarcem azi. Mareșal ...... tinerețe, ne-a dat ...... cu noi și a simți ...... moment că vom birui.

De aceea gândul meu ...... îndreaptă spre Mareșal ...... nescu împreună cu care ...... îndemnul căruia lăsăm ...... dria administrației din Transnistria ...... Mulțumirea mea întreagă ...... și recunoscătoare i-o ...... de aici.

***

Trec azi, după doi ani ...... mătate, torța de lumină ...... ță în mâinile vrednice ale ...... ralului erou Potopeanu ...... Crucii Albastre a Ordinului ...... Viteazu. O prezentare ...... nevoe de un cuvânt ...... Dar, pe lângă vitejia militară ...... neralul Potopeanu aduce ...... o vastă cultură, o mare ...... riență administrativă ...... numai ca Ministru al Economiei Naționale, dar în toate ...... sărcinări ce-a avut ...... de o noblețe și o delicatețe ...... vă va impresiona dela ......

Și când această torță va ...... na, de aci, dela Odesa, ... parte în toată Transnistria, ... deasupra mormintelor ...... ce dorm somnul de veci ...... ginea tuturor câmpurilor ...... tae, fie deasupra sutelor de ...... de pomi pe care mâna ...... că i-a plantat în marea ...... eroilor la Dalnic, în Odesa ...... bulevarde, în parcuri, la ...... tul Tatarca, la Balș ...... bulevardul România, pe ...... șoseaua Mareșal Antonescu ...... Odesa și Tiraspol și pretutindeni ...... aiurea, sau când această ...... străluci în bătaia nopții ...... de lumină al lacului ...... neatin unde goticul castel ...... val a fost restaurat, iar ...... lui Pușchin așteaptă ...... se adune iar, pentru a ...... poem, pretutindeni unde ...... dica această torță, veți ...... părând înaintea ochilor ...... Dvs. cuvintele acestea: *Română Patria mea.*

Comandamentul de Căpetenie al Armatei
Administrația Militară
din teritoriul dintre Nistru și Bug

ORDONANȚA Nr. 1

Din ordinul Comandamentului de Căpetenie al Armatei, iau — cu începere de azi — conducerea întregei administrațiuni a teritoriului dintre Nistru și Bug.

Înțeleg să mă achit de această însărcinare în spiritul ce a călăuzit întotdeauna pe Domnul Mareșal Conducător, care — încă dela început — a urmărit să ridice din ruină această provincie, prin muncă, ordine, libertate și egalitate în fața legilor.

Cine va da ascultare dispozițiunilor ce voiu lua, va găsi la mine: dreptate, omenie și în caz de nevoie, ajutor; cine din contră, va încerca să ne saboteze, va suferi rigorile legilor războiului.

General de Divizie,
Gh. POTOPEANU

vastată, fără geamuri, necontrolată de nimeni.

— Bine te las aici Domnule Primar General; trebue să facem din Odesa un oraș.

Doi ani mai târziu, dela 5 — 15 Iunie, Mareșalul Antonescu, întors de pe front, inspectează întreaga Transnistrie și dă următorul ordin de zi prin care se citează pe națiune:

„Guvernământul Transnistriei sub luminoasa și energica conducere a D-lui Profesor G. Alexianu și cu ajutorul unor colaboratori demni de toate elogiile, a adus în stare înfloritoare o provincie dezorganizată și devastată de războiu.

Iar în ziua de 15 Iunie 1943, în această sală care va rămâne istorică, Mareșalul Desrobitor semnând decretul de împroprietărire

a fost admirabilă, — pot s'o spune răspicat — întrecând cu mult așteptările mele.

Dvs. ați făcut o provincie frumoasă în care viața a renăscut.

Ați făcut o provincie care de azi înainte va putea servi și va servi drept model al puterii de creație românească.

Mă pot întoarce liniștit acum în țară, asigurând pe colaboratorii mei că aci, în Transnistria, se face o operă românească ursită să cinstească numele de Român.

Folosesc prilejul de astăzi spre a-i aduce în mod public, în fața Dvs. și a întregei Țări, mărturisirile mele de mulțumire pentru toată această operă pe care a înfăptuit-o. Pentru această acțiune românească, sunt sigur că Domnul Alexianu va binemerita dela

Cuvântarea D-lui Secretar General

(urmare din pag. 1)

reședința regală a Sucevii, la Ținutul Bucegi, la Cernăuți după ocuparea Bucovinei în Iulie 1941 și până'n prezent în Transnistria.

Mă adresez acuma D-voastră d-le General Potopeanu și vă urez în numele funcționarilor din Transnistria un bun sosit și spor la munca laborioasă ce vă așteaptă în continuarea operei d-lui Prof. Alexianu.

Noi cari ne-am făcut datoria aici până'n prezent promitem că ne vom face și mai departe datoria cât timp țara și neamul va avea nevoie de noi și vă vom da tot concursul și nu vom compromite opera începută de d-l Prof. Alexianu sfătuindu-ne nici de sacrificiile aduse de armata română.

Dumnezeu să vă ajute!

Cuvântarea d-lui Primar General al Odesei

Domnule Profesor.

Ați pășit, 2 ani și jumătate în urmă, în țara dintre Bug și Nistru unde vi s'a înfățișat un spectacol, dintre acelea, cari zguduie ființa omenească până în adâncul ei.

Ați găsit o provincie, care purta în toată înfățișarea ei pecetea unei catastrofe.

Ravagiile războiului și metodele distructive ale sovieticilor în retragere, nu cruțaseră nici unul din sectoarele vieții transnistriene.

Nici un mijloc de legătură nici o posibilitate de aprovizionare, foametea bântuia cumplit, iar populația, îngrozită de atâtea lipsuri și îndurări, aștepta resemnată sfârșitul unei vieți chinuite.

Viața părea încremenită pe marginea cataclismului, care trecuse.

S'au scurs de atunci, Domnule Profesor, doi ani și jumătate.

V'ați purtat, Domnule Profesor, blând, cu suflet, cu dragoste față de populația locală, iar aceasta, în schimb, v'a răspuns printr'o ordine desăvârșită, colaborând cu cea mai mare loialitate și însuflețire la refacerea Transnistriei ruinate.

Opera înfăptuită în Transnistria este și mândria Dvs., dar mai cu seamă, mândria patriei noastre și istoria nepărtinitoare vă va așeza la loc de cinste, așa cum

se cuvine, unui mare creator.

Domnule Profesor, Vă mulțumesc din toată inima, atât personal, cât și în numele colaboratorilor mei pentru sprijinul necondiționat, ce ni l'ați dat, precum și pentru dragostea ce ne-ați arătat-o în toate împrejurările.

Domnule General,

Deși în mod oficial luăm contact astăzi cu Dvs., noi vă cunoaștem cu toții de mult.

Sunteți eruditul și talentatul General Potopeanu, care înălțați și cinstiți oștirea țării.

Sunteți eroul și ostașul glorios, care cu divizia Dvs. de grăniceri, ați luptat și ați cucerit Odesa.

Sunteți fostul ministru al Economiei Naționale, unde v'ați bucurat de stima tuturora.

Înzestrat cu asemenea calități superioare, suntem convinși, Domnule General, că opera grea, ce v'a încredințat-o, Mareșalul țării, veți duce-o la bun sfârșit, iar noi, umilii Dvs. colaboratori, vă asigurăm, că vă vom ajuta în această operă cu toată dragostea și cu tot devotamentul.

Au mai vorbit apoi, d-l General Aulep, Consul General Stephani, Oberfuhrerul Hoffmaier și Col. Popescu-Corbu în numele prefecților.

Povestitorii satelor dintre Nistru și Bug

(Urmare din pag 3-a)

și pace găsindu-și mereu de lucru.

Dar povestitorii mei sunt mulți. Ei trăiesc în mine, fiecare cu povestea lui, cu gândurile, chinurile, ideile lui, la fiecare pas care-l calc printre oamenii depe stradă, ei mă urmăresc parcă cu ochii lor adânci de gânduri, cu fapturile lor bune, cu înțelepciunea lor adâncă, cu graiul lor frumos, rotunjit, cu zicalele lor și expresiile arhaice, cronicărești, cu adâncimi biblice.

Toată comoara aceasta, trece din gură în gură, dela bătrân la tânăr și se transmite ca un testament spiritual asupra generați-

ei tinere formând o zestre, tradiție spirituală a satului, mai tare decât tunurile, ... și metodele de schingiuri ...... tice și pe care nu le-o smulge nimeni din inima ...... vanului.

Cândva, când tunurile vor ...... ceta ca să scuipe pe gurile lor foc, acest material cules de cele 10 echipe monografice va forma un titlu de glorie al Institutului Științific din Odesa ...... celor care le-au condus, organizat și au lucrat cu patimă, dovedind lumei că aici sunt Români și au fost și vor fi români.

D-l Prof. Gh. Alexianu rostindu-și cuvântul

Imprimeriile Administrației militare a teritoriului dintre Nistru și Bug — Odesa str. Puschin Nr. 39

ÎNTRE NISTRU ŞI BUG

xamen de conştiinţă

Starea muncitorilor transnistrieni sub regimul bolşevic şi sub administraţia românească, văzută de un ziarist rus din Odesa

de HORAŢIU IONESCU

n toate ramurile vieţii sociale şi politice ale unui popor, omul care a filtrat prin prisma raţiunii lui toate spectacolele şi manifestările bune sau rele ale acestei, înregistrându-le în adevărata lor valoare, întotdeauna şi pretutindeni a fost epoca noastră, mai adevăratul ziarist cu un examen de conştiinţă propriu şi o relatare a faptelor aşa cum s'au desfăşurat.

Printre puţinii ziarişti conştienţi de misiunea lor şi cu o puritate sufletească excepţională, se poate număra şi Anatolie Maslenicov, distins gazetar din Odesa, care sub regimul bolşevic a cunoscut, sub toate aspectele, lumea muncii de atunci şi la venirea administraţiei româneşti în Transnistria prin diferite ziare locale dintre care amintim marele cotidian „Molva", la care a fost redactor timp de un an de zile, publicat în mai multe articole de fond în care se arăta toată monstruozitatea unui popor dezechilibrat sub toate aspectele vieţii.

L'am întâlnit zilele acestea pe ziaristul Anatolie Maslenicov plimbându-se alene pe cheiul Portului, mânuind cu măestrie bastonul, pe când lavaliera împestriţată ca o pipă de bibiloi, îi flutura în vânt.

După un schimb de cuvinte şi crude ironii, adresate unui ...ula, Anatolie Maslenicov, revine la realitate, în urma unei convorbiri de reală valoare pentru cei care încă prin cafenele continuă a pune „ţara la cale". Şi gândind la aşa numitele legi de reglementare a vieţii muncitoreşti în tot raiul bolşevic, după principiile demente ale lui Stahanov, îl apostrofez pe Anatolie Maslenicov cu o întrebare, al cărei răspuns e o verificare în atitudinea căreia vom cunoaşte ...istul, starea socială a muncitorului transnistrian de sub regimul bolşevic, cât şi marea îmbunătăţire de administraţia românească, prin Profesorul G. Alexianu, ce a adus-o acestui popor, ... în aceste vremuri s'a dovedit a fi loial şi încrezător în destinele neamului românesc.

Ziaristul Maslenicov ne vorbeşte...

— Ce fel de stare materială au în realitate muncitorii în raiul bolşevic", domnule Maslenicov?

— Muncitorii de fapt au fost ... simplu robii regimului lui ...n şi Stalin şi au fost aruncaţi unei crude exploatări ce nu s'a văzut până acum în lume, ...atate din partea adevăratului stat jidovesc cu toţi com...ul.

...i, decizii şi ordine ce au ...ditate de organele de lege ...ară într'adevăr supunea ...le la munci grele fără nici ...nit.

— Pentru ce anume fapt ...ni pregătea statul bolşevic ...mita economie socială?

— Nu este un secret că toată economia socială a acestei ţări nemărginite, — vorbesc de întreaga Rusie, — al cărei teritoriu este a şasea parte din suprafaţa globului terestru, timp de 25 de ani sub domnia iudeo-comunistă se pregătea furios pentru războiul de răpire contra ţărilor din Europa, şi în primul rând contra României şi Germaniei.

Această pregătire grandioasă cerea bolşevicilor o mărire enormă a producţiei şi în primul rând, producţia directă sau indirectă impusă de nevoile războiului.

— Care a fost cea mai importantă metodă ce au întrebuinţat-o bolşevicii în ridicarea şi mărirea randamentului?

— La început desigur, fabricile şi uzinele nu puteau satisface cerinţele colosale ale bolşevicilor cu toate noile întreprinderi ce le creiau zi de zi. În această situaţie propagatorii principiului „grija pentru oamenii lui Stalin" — iudeo-bolşevicii — au inventat un mijloc nou pentru a argumenta exploatarea muncitorilor. Mijlocul acesta în terminologia sovietică purta o denumire prea delicată şi anume: ridicarea randamentului muncii.

Metoda cea nouă a ridicării randamentului a fost aşa zis „udarni cestvo" (udar-lovitură).

Prin această metodă sistema cea mai sigură de plată a muncitorilor la sovietici a fost şi încă e, plata cu bucata după normele randamentului sovietic.

Bătrânii, femeile şi chiar copiii, pentru a li se garanta un salariu minimal, au fost obligaţi a produce după normele bolşevice, adică cât mai mult.

Nu este de loc uimitor că aceşti oameni nenorociţi, nu puteau satisface cerinţele Statului sovietic, deoarece ei erau exploataţi în chip supra-omenesc, iar munca ce li se încredinţa, el covârşea forţele lor încât după o lună de muncă intensă deveneau fantome.

Dar bolşevicii au găsit că această sistemă de exploatare nu era îndestulătoare şi pregătirile furioase pentru începerea războiului devenise intense şi din zi în zi cereau mărirea producţiei.

„Letunii" şi „infamia bolşevică"

— Aş vrea să ştiu cum erau plătiţi muncitorii din fabrici, uzine, etc.

— Plata pentru munca din fabricile şi uzinele sovietice este prea variată.

De pildă, plata cea mai mică a fost în întreprinderile industriei textile, mai ridicată a fost plata muncitorului din întreprinderile industriei metalurgice şi cea mai mare a fost plata lucrătorului din întreprinderile de industrie militară.

Acest fapt a dat naştere la o mulţime de nemulţumiri în mijlocul muncitorilor sovietici, nemulţumiri ce mai târziu s'au

(continuare în pag. 4)

Oierii români din Crimeia

Mărturisirea ciobanului Trăghenia Ion, reîntors în Patrie după 40 ani de pribegie

de ANDREI NĂSTASE

Prezenţa românilor la Est de Nistru până'n depărtatele adâncuri ale Rusiei sunt în parte cunoscute pentru mulţi.

Cercetările efectuate până'n prezent nu sunt însă complecte în această direcţie, iar istoricii vor mai avea multe de vorbit.

Reportajul de faţă, cât şi cele similare lui, în toată modestia lor, nu caută să prezinte decât o serie de evenimente şi date documentare, cari vor putea furniza unui serios cercetător istoric, un util material informativ, deoarece sunt scrise fără patimă, cu subiecte minuţios alese, expuse în mod obiectiv şi sincer.

In şirul acestor fapte intră şi mărturisirile ciobanului Trăghenea Ion, din Teleşca Sibiului.

„Am plecat cu credinţa în Dumnezeu"

Cu aceste cuvinte îşi începe mărturisirea oierul român reintors din Crimeia, după ce aproape o jumătate de secol perigrinase prin întinsurile Rusiei.

— „Am plecat din Ardeal în anul 1908, împreună cu tata. Mama şi sora au rămas acasă. Am plecat cu credinţa în Dumnezeu că vom munci şi vom isbuti apoi să ne întrunim cu toţii. Nu mai puteam suferi jugul că prea ne asurpreau cu toţii pe noi românii. E drept că am scăpat de un drac şi am dat de altul. Dar ce mai puteam face?... Ne-am chinuit cât am putut căci ştiam de mici în ce chin o duceau părinţii noştri în Ardeal.

„Oile mele dragi"

Am plecat cu turma noastră de oi, pe cari le îngrijeam cu toată dragostea pentru că le iubeam. Nimeni nu poate şti cum ţineam noi oierii la aceste animale cu care aproape creştem împreună. Aveam la 800 de oi, cu cari am pornit la drum. Ne-a fost greu să ne părăsim locurile dragi, dar noi românii eram tare mâncaţi în Ardeal. Nu mai puteam face nimic. Ne-am luat turmele şi am plecat, cu durere în inimă şi grijă în suflet.

„Dacă vreţi să ştiţi dreptul"...

Ştiu încă dela bunicul, că la noi în sat din timpuri vechi se pleca spre alte pământuri, unii cu oile, alţii cu negustoria.

Am avut un moş, pe care-l chema tot Ion Trighenia ca şi pe mine. El pleca cu căruţa până la Marea Azovului. Mai erau şi alţii din satul nostru, apoi din satele vecine. Cu toţii erau destul de mulţi. Intâlnindu-se cu alţi români de-ai noştri, mulţi au rămas acolo pe loc.

Să vă duceţi să vedeţi satul Dunaevca, care ii chiar la Marea Azovului la 40 km. de Melitopol, e locuit şi astăzi numai de români.

Sunt peste 3000 de suflete.

Au credinţa, inima şi sufletul bun al românilor.

Porniţi în pribegie...

După cum v'am spus ne-a pornit urgia în pribegie, din Ardealul nostru scump, prin anul 1908 când ţara noastră a Transilvaniei era sub jug.

Am stat cu oile prin România 3 ani de zile pentru ca apoi prin Reni să trecem Prutul, apoi prin Tighina, Nistrul, îndreptându-ne spre Crimeia.

Eram un copil mic de 14 ani, dar tatăl meu era drept ca bradul şi vânjos ca stejarul deşi avea aproape 50 de ani.

A plecat bătrânul din scumpul lui Ardeal pentru că a suferi mult.

Deseori noaptea când ne aprindeam focul în preajma stânei, tata scotea fluerul, şi începea să ne cânte frumoasele noastre cântece bătrâneşti.

Obrajii deseori îi erau udaţi cu lacrimi.

Alături de el, plângeam şi eu deşi eram un mic copil.

Plângeam de dorul celor de acasă şi după bătrânul nostru câine Lupu, pe care l'am lăsat, pe lângă casă.

Mureş, Mureş, apă lină...

Mult îmi plăcea acest cântec pe care-l cânta tata. Il ştiu să-l cânt şi eu din fluer şi din gură, că-mi aminteşte multe din amărăciunile noastre:

Mureş, Mureş apă lină
Cin' te bea mi se străină
Căci eu numai te-am gustat
Şi tare m'am înstrăinat.
Şi m'am dus în ţări străine
Unde nu cunosc pe nimeni
Numai frunza şi iarba,
Luna şi steaua
Şi foilea de cumpiat
Le cunosc că-s din Ardeal.

Acest cântec era tare mult cântat de către Românii noştrii din Crimeia.

Ii cunosc şi munţii pe unde ne-am purtat oile.

Am avut multe cântece, unul mai frumos ca altul, căci fiecare

era priceput să facă câte unul.

Era unul Ioniţă Ciobanul — Dumnezeul să-l ierte — de câte ori se aşeza să ne cânte ceva, cânta totdeauna un cântec nou.

Ne minunam cum de le putea face aşa de repede!

Spre munţii Crimeii

După ce am trecut Nistrul, ne-am purtat oile până'n Crimeia. Aici am avut fericirea că am găsit români şi oieri de-ai noştri cari ne-au primit ca pe nişte fraţi adevăraţi.

Mare ne-a fost bucuria să ne întâlnim împreună la auzul scumpului nostru grai.

In afară de aceasta ei ne-au îndrumat şi ne-au ajutat, pentrucă ruşii nu ne dădeau nici un ajutor.

Noi însă ne iubeam oile şi munceam din greu.

„Dar am dovedit ruşilor puterea noastră"

Aşa a fost!...

In Crimeia erau şi oieri ruşi, dar foarte puţini, deoarece acolo sunt mai mulţi tătari şi turci decât ruşi.

Când au gustat ei brânza pe care o făceau oierii români, s'au minunat.

Şi au venit atunci la noi de l-am învăţat.

I-am învăţat domnule, de dragul meseriei noastre.

Mi-a plăcut să-mi fac datoria din dragostea pentru animalele pe cari le-am iubit totdeauna şi le-am preţuit.

Aveam stânele noastre ca în Ardeal.

Toţi ne admirau şi se minunau cum de putem face acest lucru, dar ei nu ştiau un singur lucru că noi eram obişnuiţi cu oieritul din moşi strămoşi.

Păcat că din cei cari am venit mulţi s'au pierdut, deoarece Ruşii nu ne puteau suferi.

Păşteam oile la munte şi la câmp.

Pe muntele Dolgorucu lângă Ialta, care-i cel mai mare munte din Crimeia, şi care se află aproape la 20 km. de Simferopol am păzit peste 30.000 de oi.

Am umblat apoi cu oile pe munţii Carabia, Palatgora şi altele.

La câmp purtam oile prin raioanele Giorcoi, Ianoi, Pericop, Eupatoria, Caraspojarschi, Feodosia, Setler, Curman şi altele.

Cooperativa oierilor

Un confrate ardelean de-al nostru, Constantin Ţipeliţă a înfiinţat o societate a oierilor din Crimeia, care-şi avea aşezământul în Simferopol, pe str. Cooperativnaia Nr. 16.

Numele străzii a luat naştere dela această societate pe care am făcut'o noi ardelenii.

Societatea avea sub supraveghierea ei peste 270.000 de oi.

Am lucrat în societate ca membru, fiind întrebuinţat apoi ca „Zavednic", adica supraveghiitor

Spre Extremul Orient

Vedeţi domnule, că noi, oierii români ştiam pe lângă îngrijitul oilor şi meşteşugul preparării brânzei.

Meşteri ca noi n'au fost pe-acolo.

Colectivizaţia din 1929 ne-a luat toate oile şi atunci sovieticii ne-au folosit ca specialişti în fabricarea brânzei, pentru pregătirea altora, purtându-ne pe cuprinsul întregii Rusii.

Astfel eu am ajuns până la Stalinbad şi prin multe alte localităţi, împreună cu alţi oieri români, utilizaţi în acest scop, până când am fost,

Chemat la Moscova

Am ajuns la Moscova, chemat la un congres de-al lor.

Nu mi-a plăcut.

Eu am muncit, am lucrat mult de dragul meseriei mele, după cum v'am mai spus.

Ei m'au purtat pe-acolo nu ca să mă mulţumească sufleteşte, dar să facă paradă cu mine.

Dacă vreţi să ştiţi, la sovietici, aproape totul era numai paradă.

Nimic din inimă şi suflet, aşa cum am învăţat să fiu eu acolo în inima Ardealului.

Portrete mari, slove puternice, lume multă, steaguri peste steaguri, dar în spatele la toate aceastea nu-mi închipuiam decât o turmă de oi bolnave.

Pionerii

Dintre românii pe cari îi cunosc şi de cari am auzit prin Crimea sunt: Popa Ion, ardelean din Telişca Sibiului, stabilit în Crimeia în anul 1888, apoi Beju Ion, din Rod, Trighenea Ion Ion, Nicora Toma, din Cacova Sibiu, stabilit la Krasnodar, apoi mulţi silişteni din neamul Bârsan.

Pe lângă aceasta poci să vă spui, pe unde nu te 'ntorci în Crimeia, dacă nu găseşti telişcani, găseşti văleni, dacă nu găseşti văleni, găseşti sibieni, de nu găseşti sibieni, găseşti galeşieni, apoi zloteşti din Făgăraş, cari au ramuri şi'n Dobrogea noastră.

Bucuria cea mare

Ne-a venit şi aceasta.

E greu s'o poată preţui acela care n'a ajuns slugă la stăpân cum am ajuns noi.

Ne-au luat oile, oile noastre dragi, cu cari am crescut şi am trăit şi ne-au lăsat cu amarul.

Dar Dumnezeu e mare.

Ne-a dat bucuria, pentrucă suntem oameni cinstiţi şi muncitori.

Când am văzut intrând armatele române, am ştiut că ne-a venit dreptatea.

Iar acolo în Crimeia, noi românii am dovedit tuturor meşteşugul şi priceperea pe care o avem din moşi strămoşi, lucrând şi astăzi cu aceiaşi putere de muncă pe care am moştenit'o dela străbuni.

BATRÂNII MOLDOVENI, reacţionari ai comunismului

de MIHAIL SPIRIDONICĂ

Cele şaizeci de zile bătătorite pe plaiurile transnistriene, în satele moldoveneşti aşezate pe malul Nistrului, pretutindeni am întâlnit bătrâni care fac cinste neamului românesc, stăpân pe aceste pământuri din vremurile daco-romane, care-şi întindea stăpânirea până'n apele Bugului şi până în Caucaz.

Ei au fost reacţionari faţă de comunismul anti-creştin, anti-uman.

Generaţia bătrână e aceia care a format cea mai puternică reacţiune contra tăvălucului sovietic, nivelator şi ucigător al personalităţii omeneşti, duşman al crucii, tradiţiei, civilizaţiei şi spiritualităţii europene.

Bătrânii, au fost cei care au format pătura culacă, oamenii gospodari, aşezaţi, iubitori de legea creştinească şi datina moldovenească şi ei au fost acei care au suferit toate fărădelegile sovietice: răscolăcirea, văsăilirea spre Siberia, scoaterea din casă, aruncarea peste bord din viaţa socială a satului, stoarcerea până la ultima picătură de sânge şi avere, prin scoaterea forţată la muncă şi impunerea la impozite mari, „nălogurí" cum le spun moldovenii, pentru a se înscrie în colhoz, a se lepăda de Cristos şi a se trece pe lista bezbojnicilor, a acelora care au ars icoanele, le-au scuipat, au dărâmat bisericile, ori le-au prefăcut în cluburi de propagandă şi petrecere în beţia răsetelor şi a nebuniei „bosacilor" din sat.

Bătrânii au fost acei care au format pătura „sânguraticilor", porecliţi astfel de soviete pentrucă nu voiau să lucreze în colhoz, pentru atitudinea lor de izolare, de conservare, suferind pentru cruce şi datină toate surghiunurile, foametea, mizeria omenească, toată hula golanilor din sat care-i batjocoreau, a tineretului care s'a desprins de familie şi a fugit de biserică.

Ei au fost acei care au flămânzit şi au însetat după Dumnezeu, după dreptatea cerească şi omenească.

Goi, flămânzi, scoşi din case, aruncaţi pe drumuri, deportaţi şi trimişi să lucreze în condiţiuni neomeneşti, judecaţi şi condamnaţi, mereu şicanaţi, bătrânii au opus o dârză rezistenţă, o reacţiune, ca a apostolilor şi a primilor creştini, care erau arşi de vii în pieţe publice, ascunşi în catacombe de prigoana păgânilor, în tot timpul procesului de comunizare a societăţii din lumea satelor.

Prigoana, contra culacilor, oamenilor bogaţi, a „sânguraticilor", a început imediat după revoluţie în 1919—1924 şi a culminat în 1929-933, perioadă în care s'a încercat lichidarea definitivă a gospodarilor din sat, pentru a grăbi colectivizarea totală a proprietăţii private, individuale.

In această perioadă, puşcăriile erau pline de oameni nevinovaţi, trenurile îmbâcsite de lume, desprinzându-i de căminurile lor şi ducându-i în părţile Siberiei, în Caucaz, satele rămânând pustii, populaţia murind de foame lângă magaziile pline cu pâine.

Bătrânii satelor sunt acei care au trăit o altă viaţă în timpul Ţarului şi ei sunt acei care se bucură cu bucuria lacrimilor în ochi de noua orânduire socială, de viaţă nouă, care le-aduce grădina şi livada lângă casă, stăpâni pe ele ca şi înainte de „sovieskaia vlas", de bisericele care se ridică, de libertatea pe care o trăiesc din plin cu toate greutăţile impuse de legile războiului.

Fiecare sat îşi are martirii lui, deportaţi „sânguratecii" lui, care se recrutează din rândurile celor bătrâni. Mulţi din ei au suferit un an, doi, zece, dar pe urmă s'a dat în colhoz.

„M'am dat că-mi mureau copchii de foame, dar nu m'am lepădat de credinţă", iar altul: „zece ani am stat aşa, dar la urmă tot n'am scăpat din pricina ficiorului cari era prezidate în sat".

Dar, alţii, cei tari de îngeri au răbdat înainte tot şi au rămas pe linia lor.

La Coşniţa, sat mare şi bogat, cu o tradiţie culturală veche, prin cărturarii şi studenţii care i-a dat, s'au găsit peste o sută de sângurateci.

Când îi întrebi. — Ai fost sânguratec? îţi răspunde:

— Da, am fost — şi ochii îi râd în cap, faţa i se luminează ca a basarabenilor când îi întrebi: „ai fost răzăş, mazâl?".

Şi, ei bucuros îţi povesteşte toată istoria butucului familiei lui.

Pătura chiaburilor din sate din generaţia veche, a jucat un rol covârşitor în viaţa socială, prin atitudinea lor dârză, reacţionară, conservatoare, faţă de Soviete, temperând nebuniile tineretului, crescându-l acasă în familie după putinţă, tot în frica lui Dumnezeu şi respectul legilor umane.

Bătrânii satelor sunt acei care au ţinut firul vieţii vechi înnodându-l, legându-l de generaţiile noui — copiii şi nepoţii lor, fiind mari educatori ai satelor, prin atitudinea lor antisovietică, care a avut repercusiuni morale asupra comunităţilor săteşti, dându-le mult de gândit, încurcând iţele conducerii sovietice.

Iată de ce aceşti bătrâni, trebue puşi în viaţa socială a satelor pe linia tradiţională a lor, bucurându-se de cinstea, respectul, buna cuviinţă a autorităţilor, a noastră şi a tineretului din sate.

ODESA — Catedrala

EXAMEN DE CONȘTIINȚA

(Urmare din pag. 3-a)

transformat într'un fel de mișcare a muncitorilor ce s'au întins dela o întreprindere la alta (letunstvo-zburătorii).

„Letunii" au fost într'un număr așa de mare, că puterea sovietică s'a văzut obligată să ducă cu ei o luptă decisivă, la început numai prin propagandă.

„Letunii" au fost înfierați ca infami în diferite meetinguri, în ziare și prin radio, dar toate măsurile luate de comisarii poporului nu au avut nici un succes.

Atunci guvernul sovietic a interzis trecerea muncitorilor dela o întreprindere la alta printr'o lege.

Legea însă concedia pe toți muncitorii care lipseau dela lucru, și astfel profitând ge această lege, majoritatea muncitorilor nu veneau la lucru pentru ca mai târziu să fie concediați, iar apoi să intre în altă întreprindere.

Legislatorii bolșevici dându-și seama de slăbiciunea acestei legi, au inventat o altă lege specială prin care muncitorii care lipseau dela lucru, au fost considerați criminali. De atunci exploatarea muncitorilor în URSS a luat o desfășurare extraordinară. De pildă, fiecare muncitor care întârzia 21 minute, era condamnat la închisoare pe un timp considerabil.

Prin această lege crudă, comuniștii au făcut din muncitorii cu leafă, robii și șerbii industriei sovietice.

— Aceasta era starea muncitorului sovietic în timp de pace, dar în asemenea împrejurări când Rusia sovietică e în plin război, după câte cunoașteți d-voastră, care ar fi plata muncitorului?

— Știu sigur că acum salariul mediu al muncitorului din Moscova și din întreaga Uniune Sovietică unde starea muncitorilor din punct de vedere al propagandei a fost mai îndulcită, este foarte redusă.

Fiecare muncitor primește un tain mizerabil:

200 gr. pâine neagră amestecată cu pleavă de pae, 1 kgr. cartofi pe lună, iar familia cu copii a muncitorilor primește pentru aceștia 100 gr. zahăr, 130 gr. arpacaș, 250 gr. făină, 100 gr. unt, pe lună.

Și eu mă întreb azi cu ce se pot hrăni muncitorii și copiii lor când a cumpăra depe piață nu este posibil, fiindcă jidanii speculanți vând productele pe ascuns cu prețuri prea ridicate.

Așa 1 kgr. de pâine neagră desgustătoare, cu pleavă și paie, pe piața „neagră" costă 200 de ruble, 1 litru carne (de cal) coastă 300-400 ruble și mai mult, 1 litru de lapte costă 80 - 100 ruble. Aceleași prețuri sunt și pentru sare, combustibil și cărbuni.

O pereche de ghete în raiul bolșevic, la piața „neagră" costă aproape 50.000 de ruble, pantalonii de pânză groasă 30.000 ruble, 1 veston prost aproape 30.000 ruble.

Forța sufletească a poporului român

— Cum vedeți domnia-voastră azi, starea muncitorului transnistrian de sub administrația românească de aici?

— Cu totul contrariu se prezintă starea muncitorului de aici în Transnistria eliberată de victorioasa Armată Română.

Toate metodele de exploatare sovietică, care au fost aplicate acestor nenorociți muncitori de către bolșevici, sunt definitiv lichidate.

Muncitorii nu se mai obosesc peste măsură pentru a îndeplini normele draconice și odată cu bolșevicii a plecat pe veci și ideia despre „udarnicestwo" și „stahanovscina", norme criminale ce au distrus sănătatea și viața muncitorului.

In Transnistria eliberată nimeni nu supra încarcă muncitorii de împrumuturi, de impozite și de altele.

Muncitorii întreprinderilor noastre, fără sistema torturei și fără frică de „udarnicestwo" și de „stahanovscina" primesc un salariu ce le dă posibilitatea de a avea de toate cu îndestulare.

Toate Magazinele Generale ale Guvernământului sunt o adevărată operă românească pentru muncitorul transnistrian, orice piață din Odesa și din celelalte orașe și sate transnistriene, sunt pline cu toate bunătățile.

In condițiunile acestea grele de răsboi intelectualii s'au întrebat de multe ori cum administrația românească din Transnistria a putut reuși să refacă o provincie complect distrusă și să-i dea un suflu nou de viață? Pentru mine toate acestea îmi sunt clare știind că poporul român este un popor civilizat al cărui viitor poate sta alături de Țările apusene ale Europei, un popor cu o forță sufletească ce depășește multe popoare din meul.

Pe paginile ziarelor din Odesa au fost publicate numeroase mulțumiri din partea populației pentru binefacerile aduse de administrația românească du aici.

Eu cred că poporul român, de pe acum și-a statornicit locul său în viitoarea ordine și civilizație a omenirii de mâine.

Își închee ultimul răspuns cu un examen de conștiință profesională ziaristul rus Anatolie Maslenicov.

HORAȚIU IONESCU

SPORT

De câteva zile, programul Circului din Odesa, condus cu atâta pricepere de cunoscutul luptător internațional Petre Ioanițescu, adăpostește interesante gale de lupte greco-romane, la care iau parte o serie de încercați luptători locali și amatori din armata germană.

Inițiatorul acestor interesante gale de lupte, este cunoscutul luptător român Petre Ioanițescu. In palmaresul său de încercat sportiv, Petre Ioanițescu a dus faima numelui de român și în străinătate, unde a învins luptători de reputație mondială. — Astfel, Petre Ioanițescu, a luptat în Turcia Bulgaria Grecia, Egipt și numai răsboiul a întrerupt acesie succese necontestate ale românului.

Venit în Țară, el pleacă la datorie și în linia întâia, luptă vitejește, fiind rănit. — Petre Ioanițescu, face parte din acei sportivi care și-au împletit curajul în arenă, cu acela de pe câmpul de luptă.

Spiritul de bun organizator, îi este apreciat și Dl. Prof. Stoicescu, unul din promotorii vieței sportive studențești, îi încredințează secția de lupte greco-romane, de pe lângă facultatea de drept, unde funcționează și ca profesor de educație fizică.

La Odesa, Petre Ioanițescu, a organizat cu multă pricepere circul local, unde prin introducerea luptelor și a boxului a dat un nou avânt vieții sportive locale.

El însuși a trecut în arenă unde și-a regăsit vechile succese, demonstrând luptătorilor locali nici o technică avansată și o școală desăvârșită.

Petre Ioanițescu a adus la Odesa, o fărâmă din cumsecădenia noastră, ce de altfel caracterizează întreaga viață sportivă românească.

Șofeurului Ciobotaru Ion, din Direcția Cabinetului i s'au furat actele dela Mașina Nr. 722. Carnetul de bord și permisul de circulație.

Se declară nule în mâinile oricui s'ar găsi.

x x x

Șofeurului Turmacu Gheorghe din Direcția Cabinetului i s'au furat actele dela Mașina Nr. 135. Carnetul de bord și permisul de circulație.

Se declară nule în mâinile oricui s'ar găsi.

Cavaleria română în Odesa

Sărbătorirea

D-lui Secretar General Em. Cercavschi

In ziua de 11 Februarie a. c., orele 20 la Cazinoul funcționarilor Administrației Militare a Teritoriului dintre Nistru și Bug, a avut loc în prezența Domnului General de Divizie Gh. Potopeanu, sărbătorirea Domnului Em. Cercavschi, secretar general, care suferind de mai mult timp a fost nevoit să se retragă din conducerea acestui post.

Cuvântul D-lui General Potopeanu

Luând cuvântul, D-l General Potopeanu printre altele D-sa spune: Nu țin un discurs, ci aș dori să concentrez într'un singur cuvânt, sincera mulțumire, pentru serviciile emerite pe care D-l Secretar General le-a adus acestei administrații militare, urându-i sănătate și putere de muncă acolo unde se va duce.

***

In numele Administrației a vorbit D-l Director Mihai Rotaru.

Cuvântul D-lui Dir. M. Rotaru

Imi revine mie cinste și onoare, ca director al administrației generale, să aduc D-lui Secretar General Cercavschi, omagiu de recunoștință și de mulțumire al colaborărilor D-sale din această administrație, pentru înțelegerea, dragostea și îndrumările ce le-am avut din partea D-sale în tot timpul cât am lucrat împreună precum și a ne exprima în același timp regretul ce-l simțim de a ne despărți de D-sa.

Se împlinesc, peste câteva zile, doi ani și jumătate de când administrația românească a pășit pentru prima oară în Teritoriul dintre Nistru și Bug, venind la Tiraspol, unde echipa primilor pioneri ai Domnului Profesor G. Alexianu, având ca ajutor pe D-l Secretar General Cercavschi, a înjghebat un nucleu de administrație care s'a desvoltat cu timpul până la vastele proporții ce le are astăzi și pe care le cunoașteți cu toții.

Teritoriul acestei provincii la venirea noastră aici, prezenta un aspect jalnic. Pretutindeni întâlneai ruine încă fumegânde, lăsate de pârjolul răsboiului, drumuri și căi ferate distruse, precum și cimitire de eroi care arătau jertfele și sacrificiile făcute de ostașul român și german pentru cucerirea și desrobirea acestui pământ în timp ce în apropiere se mai auzea încă bubuitul tunului.

In aceste condițiuni a început administrația românească să organizeze și să gospodărească acest teritoriu, iar realizările și înfăptuirile noastre, am satisfacția să o spun, au atras administrația străinilor și a personalităților Țării noastre, din partea cărora am primit numai cuvinte calde de admirație și elogii, în special din partea Domnului Mareșal, cu prilejul inspecții ce a făcut acestei provincii.

In tot timpul acesta de doi ani și jumătate, administrația românească de aici, s'a bucurat de a avea ca colaborator și sfătuitor apropiat al Domnului Profesor Alexianu, pe D-l Secretar General Cercavschi, ale cărui îndrumări și sfaturi noi le-am ascultat și îndeplinit cu sfințenie, vasta D-sale experiență în administrație acumulată în marile și importantele funcțiuni ce le-a deținut în Țară, fiind pentru noi o chezășie că aceste sfaturi și îndemnuri nu pot fi decât folositoare.

Astăzi avem durerea de a ne despărți de Domnul Cercavschi, care este nevoit să plece în Țară pentru a-și căuta de sănătate și a se recreea în urma eforturilor uriașe depuse în slujba Patriei.

Noi colaboratorii D-sale îi păstrăm aceeași dragoste ca și până acum, care va însoți oriunde se va îndrepta.

Avem convingerea însă, că Domnul General Potopeanu, prin încredințarea funcțiunei de Secretar General Domnului Col. Pompiliu Georgescu, a făcut o alegere din cele mai bune, D-sa prin experiența și competența ce o are în administrație fiind un vrednic urmaș al Domnului Cercavschi.

Noi, directorii, colaboratorii mai apropiați ținem să-i asigurăm de întreg sprijinul nostru și în special de acest lucru îl încredințăm pe Domnul General Potopeanu, noul Conducător al acestui Teritoriu, pentru ca noua operă începută aici, de Domnul Profesor G. Alexianu și încredințată de Domnul Mareșal, să poată fi continuată și dusă la bun sfârșit.

Cuvântul D-lui Secretar G-ral Colonel Pompiliu Georgescu

Domnule General,

Pentru onoarea ce mi s'a făcut de a fi numit Secretar General al Administrației Militare a Teritoriului dintre Nistru și Bug, vă rog să primiți mulțumirile mele sincere și să vă asigur de devotamentul și admirația mea. Dacă devotamentul la un ostaș e ceva obișnuit, admirația pe care o am dați-mi voe să v'o explic.

In vara anului 1926, Domnul General Petala, pe atunci inspector General de Armată, a primit însărcinarea să viziteze școlile militare și centrele de instrucție militară din Franța.

Am fost atașat ca să-l însoțesc. La Metz, unde funcționa Centru de Inalte Studii Militare, ofițerul francez care ținea conferința în fața unui parter de generali din toate armatele aliate mi-a vorbit cu atâta admirație și simpatie de colegul său de școală militară de răsboiu din Paris actualul D-l General Potopeanu, că această admirație mi s'a transmis și căutam cu orice preț s'o împărtășesc și altor români.

Primul, care mi-a eșit în cale a fost D-l General Popescu Sanitaru care mi-a răspuns: „El mă băete Potopeanu l'am avut în subordine în războiul trecut și când ceream să tragă „Potopul" apoi eram sigur că loviturile lui cădeau în plin.

Folosesc acest prilej să vă mulțumesc din toată inima că mă găsesc în colaborarea Domniei-Voastre. Nu am avut niciodată fericirea să colaborez cu Domnia-Voastră dar când am văzut linia viitoarelor norme după care ne vom conduce în administrația acestui Teritoriu am zis: Domnul General m'a sugestionat.

Astfel, încrederea mea a crescut în așa fel încât pot să vă spun de pe acum că voiu cinsti cu muncă și lealitate postul pe care mi l'ați încredințat.

Urmez Domnului Secretar General Cercavschi și sunt stăpânit de părerea de rău că pleacă și mă gândesc la greaua sarcină ce mă așteaptă.

In încheere Domnul Secretar General Colonel Pompiliu Georgescu, citește scrisoarea trimisă de Domnul Profesor Universitar G. Alexianu, Domnului Em. Cercavschi.

Cuvântul sărbătoritului

Vă rog să mă credeți că dacă sănătatea îmi permitea doream să-i ajut pe Domnul General Potopeanu, în opera administrativă din acest Teritoriu, dar după cum știți starea sănătății mele în ultimul timp a devenit foarte gravă. Medicii mi-au recomandat liniște. Am lucrat împreună cu D-l Profesor G. Alexianu, doi ani și jumătate. Trebue să vă mărturisesc că aici s'a făcut o adevărată operă românească datorită în parte directorilor și tineretului pus în slujba Patriei.

Domnilor colegi,

Vă mulțumesc din suflet pentru ajutorul ce mi l'ați dat și vă recomand cu toată căldura pe succesorul meu colonelul Pompiliu Georgescu, care și-a făcut pe deplin datoria acolo unde Patria l'a chemat.

Ii mulțumesc din suflet Domnului Ministru General Potopeanu, pentru frumoasele cuvinte ce mi le-a adresat, precum și tuturor celorlalți.

D-sa își termină cuvântul adresând un cuvânt de mulțumire reprezentanților armatei germane.

***

A mai vorbit apoi D-l General Aulep și Consul general Stephany.

Au fost prezenți la această solemnitate, D-l General A. Trincu, D-l G-ral Aulep, Consul G-ral Stephany, G-ral Stoenescu, Primarul G-ral al Municipiului Odesa, Col. Velcescu, Comandantul Legiunei de Sud, Col. Iliescu, Inspectorul Jandarmeriei, Director G-ral al Administrației Prof. Traian Herseni, Dir. G-ral al Economiei Gh. Badea, Dir. de Cabinet O. Verenca și toți dir. Guvernământului.

Reducerea taxelor în natură

pentru mărfurile ce trec Nistrul

In conformitate cu aprobarea Domnului General de Divizie Gh. Potopeanu, Comandantul Administrației Militare a Teritoriului dintre Nistru și Bug, se aduce la cunoștința comercianților importatori că, începând dela data de 10 Februarie 1944, taxa în natură instituită prin decizia Nr. 5015/943, pentru mărfurile, ce se importă în Transnistria, s'a redus, după cum urmează:

Dela 30% la 15% în natură, pentru următoarele mărfuri: bicarbonat de sodiu, ciment, cherestea, hârtie, rechizite școlare și de birou, sodă caustică, sodă calcinată, vopsele, ultramarin, parafină, colofoniu, cleiu, cretă carbid, geamuri, zinckweiss.

Dela 25% la 10% în natură, pentru următoarele mărfuri: ace, ață, ibrișin, sfoară, nasturi, articole de galanterie și mărunțișuri, lenjerie de orice fel, încălțăminte din orice material, șoșoni, galoși, cravate, ciorapi, cremă de ghete, lanterne, baterii și becuri electrice, dopuri de plută, fitil de lampă, coloniale, lămâi și portocale, condimente, drojdie de bere, articole de toaletă, farfurii, tacâmuri, bricege, brice, crătiți, oale, furnituri pentru haine, glucoză, stearină, lumânări, țesături de lână, bumbac sau mătase, confecțiuni din aceste țesături, tricotaje de lână, bumbac sau mătase, blănuri, pălării, mănuși, perii de orice fel, plută, vaselină și gresii.

10 Februarie 1944.

Directorul Comerțului
N. V. Stoica

MĂRTURISIREA UNUI SCRIITOR RUS

Urmare din numărul trecut

Intrând în cameră mama, arătă jidovcuței rețeta cu indicarea medicamentelor și-a boalei. Incepu să-i povestească despre suferințele mele și despre „grava" mea boală, încât biata jidoavcă crezu și plecă, promițând că va trece peste o săptămână, să se intereseze de „sănătatea" mea. După plecarea ei „bolnavul" s'a însănătoșit. Iar când începu să se întunece bolnavul însoțit de mama lui ieși afară.

Plecam la vilă (tranvaiele de mult numai circulau. Ne duceam acolo ca să scăpăm de bomba, de mobilizare, iar acum și de... evacuare. La vilă m'am ascuns în pod, sub acoperiș. Mama însă reveni în oraș. Șapte zile mama stătu în oraș fără a fi tulburată iar în a opta zi acea „drăguță" domnișoară veni să mă viziteze.

In cuvinte emoționante mama îi povesti, cum a fost nevoită să se despartă de mine când eu mă îmbarcam pe vapor, ce cuvinte îi spuneam și cum plângea nepoțica fiica mea la despărțire.

Iar ea, biata bătrână rămasese în Odesa să păzească lucrurile și locuința fiului. Eu nu se teme de nimic. Ea nu e de folos nimănui. Iar ei... Fiul cu soția și copilul au plecat mai întâiu la Novorosisk iar apoi în Siberia. Și mama începu să plângă.

Domnișoara plecă mulțumită. In mâinile ei era un buchet cu flori. Și iată dânsa, jidoavca comsomolă dărui acest buchet mamei mele, al cărui fecior, ca dușman al poporului, s'a stins într'un lagăr bolșevic în nordul îndepărtat, iar celălalt fecior, tot acești bolșevici, erau gata să-l piardă, impunându-i să plece din Odesa.

Tânăra plecă-după părerea mea-să nu se mai întoarcă nici odată, asigurată că talonul ei a fost utilizat și că eu mă aflu deacum, nu în Odesa, ci în Novorosisk, sau în drum spre Siberia.

S'ar fi părut că pericolul s'a îndepărtat.

Insă n'a fost chiar așa. Părerea mea a fost greșită. Această „drăguță" tânără nu mă lăsă în pace. Peste câteva zile, vine la vila mea mama, foarte enervată:

— Ce s'a întâmplat.

— „Cărțile... tale...

Inima mea se strânse. [illegible] luate de bolșevici. Eu mi-am luat capul în mâini. — „Cum?

Mama mi-a povestit totul. Nu știu prin ce împrejurări, [illegible] a adulmecat ea, că nu sunt plecat-și mă ascund undeva. [illegible] nu putu să [illegible] vrea să se răsbune. Incunoștiințând adunarea orășenească (urbanii) ea, cu alții comuniști veni acasă la mine. Mama stătea la rând să primească nu știu ce. Și iată această bandă în mod mișelesc au furat și transportat toată biblioteca mea. In locul meu proprietarul locuinței-au fost evacuate cărțile mele în număr de 6.000 volume.

De ani de zile îmi constituiam biblioteca. An cu an, orice rublă în plus, o duceam la librărie. Și cu noua carte cumpărată mă întorceam fericit acasă.

Mi-am strâns cărți rare: în literatură, muzică, teatrale și de artă, istorice, religioase și de filosofie. Am avut chiar cărți originale.

— „Și iată... furi în plină zi.

— „Bandiți de drum mare. Am fost foarte indignat.

Să mă duc să mă plâng, dar cine ar putea merge și unde! doar eu sunt un dezertor ce mă ascund dela munca de folos obștesc, dela mobilizare, iar acum și dela evacuare. Pentru fiecare abatere în parte se pronunța sentința de executare. Cu mare greutate m'am liniștit. Mare e Dumnezeu, va veni timpul și iar îmi voiu reface biblioteca. Insă viața pentru a doua oară nu o pot căpăta.

Și ce bine făcu buna mea mamă, că aruncă, îndată după plecarea acelei „drăgălașe" domnișoare, buchetul de flori... Și spală bine mâinile cu săpun.

***

Aceste două cazuri: cu redactorul-jidan și cu jidovca-comunistă nu le voiu uita niciodată. De alte cazuri: unde și cât de greu eram nevoit să mă [illegible] să scriu ne vânzându-mi niciodată sufletul nici penița ca scriitor al URSS, cât eram de chinuit moralicește și fizicește, voiu povesti în alte articole ale mele.

Anatolie MASLENICOFF

BISERICA ȘI COMUNISMUL

(urmare din pag. 1)

părăsită de pe urma acelui cataclism ce a spart unitatea originală.

Oamenii trăesc cu speranța ca, în sentința ce se va da, se va rezerva un capitol special problemei religioase. De sigur, această problemă departe de-a avea caracterele unei probleme obișnuite, ce suportă argumentări pro și contra, prezintă caracteristici mult mai adânci de cum s'ar putea crede. Faptul religios constitue un bun sufletesc, de o vechime egală cu prima existență conștientă pe pământ, și a fost prins de conștiința omenească printr'un raport de valoare, raport ce consistă—ca să redau cuvintele d.-lui prof. Rădulescu-Motru—în „trezirea unui acord între simțirea de zădărnicie și între simțirea de atotputernicie a omului" sau cu alte cuvinte, reușita combinare între „frică" și încrederea nețărmurită în „puterea individuală", a dat naștere primului cult religios.

In contra religiei, primii care s'au ridicat cu o ferocitate într'adevăr barbară, au fost comuniștii din U.R.S.S. Deși comunismul ca expresie economică, nu implica necesarmente o poziție ostilă religiei, bolșevismul în URSS ca factor politic a desfășurat o prigoană în contra credinței și a slujitorilor bisericii, neegalată încă în istorie. Două considerațiuni și ar fi deajuns ca să răsturnăm sofismele celor ce caută „justificări" asupra acestei probleme în tabăra adversă.

In primul rând, fericirea deplină în ordinea materială a fost extrem de departe față de mitul bolșevic. A sufoca religia pentru a nu stânjenii colaborarea în bloc a puterilor omului într'o sforțare spre realizarea idealului material, cu excluderea posibilității de a te refugia în perfecțiunile post-existenței, nu constitue un motiv temeinic de justificare. Aceasta, în primul rând, pentru motivul că creșterea bogățiilor materiale până la acea „luare cu găleata", nu s'a dovedit a fi un plan realizabil. Ne-o dovedește cu prisosință cunoscuta foamete ce a bântuit URSS-ul în jurul anilor 1933, iar pro—secundo, făptura umană, oricât ar dori să trăiască de simplu, nu se mulțumește de-a avea, pur și simplu, un loc sub soare și o bucată de pâine. Necesitățile metafizice ale omului, impun idealuri mult superioare față de acest gând bolșevic simplist.

Lupta bolșevismului în contra bisericii caută și alte justificări, dar ele, după cum vom vedea, rămân tot atât de absurde și neîntemeiate. Religia în general este prima și cea mai puternică armă în contra răsturnării tradițiilor. Iată de ce le era frică acestor monștri. Ei știau prea bine, că fondul credinței se reazimă puternic pe coloana de oțel a tradiției. Răsturnarea și inversarea valorilor în URSS, nu putea fi făcută fără nimicirea faptului religios ce trăește în conștiința socială. Tradiția pentru religie, nu constitue o formă de comunicare, ci este „o continuă verificare a persistenței valorilor", adică o identitate de efecte în mai multe conștiințe.

De sigur, privite fiind astfel lucrurile, ajustările de ultima oră în URSS. cu privire la redeschiderea bisericilor ponegrite mai demult, pe lângă spoiala sa pronunțat utilitaristă și propagandistică, desvălue un sens cu mult mai adânc de înțelegere.

Căci dacă, nu Dumnezeu a creat pe om după chipul și asemănarea Sa, ci invers, omul a creat pe Dumnezeu după chipul și asemănarea lui-așa după cum credea Feuerbach—poate fi valabilă pentru timpurile de demult, când divinitatea nu era decât o resfrângere a naturii omenești, Dumnezeul creștin—mă slujesc de cuvintele d-lui prof. I. Petrovici—„nu este *inventat*, ci este *găsit*".

N'am putea susține nici măcar că el ar fi imaginea idealurilor noastre desinteresate, ci „este suportul acestor idealuri, condiția existenței lor în noi".

Prin reabilitarea chiar și numai formală a religiei, prin revenirea la simbolurile armatei țariste, cum și prin multe altele se dovedește că *tradiția* nu poate fi strivită cu fierul roșu nici chiar în URSS. și, se mai dovedește un lucru că, nici procesele sociale, nu au numai o singură instanță!

S. POP

Se pare că invidiem, mai mult decât pe alții, pe aceia care se înalță prin propria putere a aripilor lor și se despart de cușca în care ceilalți rămân închiși.

S. SMILES

Imprimeriile Administrației militare a teritoriului dintre Nistru și Bug — Odesa str. Puschin Nr. 32